HINNATÕUS

Toidutootja jääb hinnatõusuga rahule

Kui enne oli piima hind nii madal, et tähendas põllumehele kuus 200eurost palka, siis nüüd on asjad paremini, tunnistas E-Piima juht Jaanus Murakas: piima hind võib sel aastal tõusta rekordtasemele. ▶ 6-7

VALIMISED

May tugevam mandaat küsimärgi all

Kõige halvem tulemus oleks täna toimuvatel Suurbritannia valimistel see, et ükski partei ei saa selget enamust. Siis on küsimärgi all nii uue valitsuse moodustamine kui ka väljavaated kiiresti Brexiti-kõnelusi alustada. ▶ 8-9

INVESTOR

Tallinna börsi mõistatuslik tõus

Kuigi möödunud aastal Tallinna börsil noteeritud ettevõtete puhaskasum langes, ei lasknud börsiindeks end sellest peatada ja rallis üle 1000 punkti piiri. Sellise anomaalia seletamiseks on välja käidud mitu teooriat. ▶ 14-15

PÄEVA TEGIJA ▲

Ettevõtjast kandidaat jätab katsed ära

Kolmest IRLi nimetatud uuest ministrikandidaadist sai eile kõige rohkem tähelepanu rahandusministri portfelli pretendent **Toomas Tõniste**, kuna ka tema eelkäija Sven Sester on parasjagu kuuma teema kallal. Tõniste väitis veendunult, et riigi majandus ei ole koht, kus maksudega katsetada. Kogemus on talle selgeks teinud, et võimukoridorist vaadates väike seadusemuudatus võib ettevõtjale väga suure peavalu põhjustada. Teisele ringile läinud maksupaketile annaks ta siiski oma õnnistuse.
▶ Loe lisaks lk 3

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 8. juuni 2017
nr 110 (5708) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,1235 ▼	0,8901 ▲	9,7832 ▲	63,6873 ▼	36,28 ▲	-0,256 ▼

VANEMAHÜVITIS

Emme, mine tööle!

Plaanitav reform teeks vanemahüvitise paindlikumaks ja tooks töötada soovivad vanemad rutem tööturule tagasi. ▶ 4-5, 13

FOTO: VEIKO TÕKMAN

PENSIONIRAHA

Kindlustusseltside etapivõit: väljamaksete otsus lükati edasi

Möödunud nädalal puhkes rahanduskomisjonis tuline vaidlus selle üle, millistel tingimustel võiks maksta pensioni välja korraga ja täies ulatuses.

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee
Äripäev

Riigikogu rahanduskomisjonil oli eelnõu juba valmis, kuid pärast esimest lugemist tuli sinna rahandusministeeriumist veel kolm sätet, mis oleksid muutnud senist teisest pensionisambast väljamaksete tegemise lävendit.

Esimese sätte järgi on inimesel nüüd võimalik sõlmida mitu pensionilepingut. Ning kui teise sambasse kogunenud summa jääb 50 ja 200 rahvapensioni määra (RPM, 176 eurot) ehk 8800 ja 35 200 euro vahele, siis sõlmitakse eluaegset pensioni pakkuv pensionileping. Teine punkt nägi ette, et juhul kui teise sambasse on kogunenud raha 200 ja 700 RPMi ehk 35 200 ja 123 160 euro vahel, siis tohib pensioni välja võtta tähtajalisena. Kolmas säte pani paika, et kui fondis olev summa ületab 700 RPMi, siis saab kogu raha korraga välja võtta.

Sätete lisamise järel said süüdistusi lobitöös nii tulundusühistu Tuleva, Eesti Kindlustusseltside Liit (EKL) kui ka IRLi poliitikud . Nimelt süüdistas EKL rahandusministeeriumi selles, et nood võtsid kolm punkti kavasse pärast seda, kui esimene lugemine oli juba toimunud, ning leidsid, et vajalikud mõjuanalüüsid on tegemata.

Tuleva hinnangul on aga tegu vajaliku muudatusega Eesti pensionisüsteemis, mis annaks inimestele suurema otsustusõiguse oma pensioni üle.

Konsensus: otsus sügisesse

Nüüdseks on need kolm sätet eelnõust välja võetud ning rahanduskomisjoni andmetel hakatakse nende üle uuesti arutama sügisel. "Kuna tegemist oli niivõrd põhimõttelise muudatusega, siis arvestades praegust pingelist ajagraafikut, otsustati nende sätete üle arutelu lükata konsensuslikult sügisesse," ütles rahanduskomisjoni aseesimees Remo Holsmer.

Et sügis siin uusi arenguid tuua võiks, Holsmer ei välista. "Minu hinnangul on paindlikkust pensioni väljamaksete süsteemi vaja, kuid välja pakutud muudatus tuli riigikogu rahanduskomisjoni lauale suhteliselt ootamatult ja vajaks põhjalikumat eeltööd," arvas Holsmer.

▲ **Tuleva fondijuht Tõnu Pekk on kindel, et tegu on vajaliku muudatusega Eesti pensionisüsteemis, mis annaks suurema otsustusõiguse oma pensioni üle.** FOTO: ANDRES HAABU

Kindlustusseltside liidu juht Mart Jesse jäi rahanduskomisjoni otsusega rahule. "Esmaspäeval nägin väga selgelt, et riigikogu rahanduskomisjon suhtub võimalikesse muudatustesse väga tõsiselt, soovib enne otsustamist väga põhjalikult teemat analüüsida ning teha otsus üksnes kõiki riske ja võimalikke tagajärgi eelnevalt teadvustades. Seetõttu jäeti esmaspäeval Tuleva ettepanek tähelepanuta, kuna sel elementaarne mõjuanalüüs puudus," ütles Jesse.

> **Esmaspäeval jäeti Tuleva ettepanek tähelepanuta, kuna sel puudus elementaarne mõjuanalüüs.**
> **kindlustusseltside liidu juht Mart Jesse**

KOMMENTAAR

Koalitsioonil on ajakava umbe läinud

AIVAR SÕERD
rahanduskomisjoni liige

On täiesti selge, et koalitsioonil pole praegu aega pensionisüsteemi arendamise teemaga tegeleda, lihtsalt maksuseaduste muudatused on töökavad ja päevakavad neil täiesti umbe ajanud.

Kevadisel istungjärgul on jäänud üks täistöönädal ja koalitsioon tahab eelarve defitsiiti võimaldava eelarveseaduse muudatuse ja maksumuudatused igal juhul riigikogust läbi rammida. 19. juuniks on kavandatud ka erakorraline istung.

Kiirkorras lauale pandud ettepanek, mis oleks andnud võimaluse loobuda elu lõpuni makstavast pensionist, asendades selle tähtajalise pensioniga, selle ettepaneku arutelu lükati sügisesse. Sellega oli ka opositsioon nõus, sest kiirkorras selline pensionisüsteemi teise sambasse tehtav fundamentaalne muudatus oli vormistatud ilma igasuguste mõjuanalüüsideta. Rahanduskomisjon otsustas ka küsida arvamust riigikogu sotsiaalkomisjonilt ja ettepanek arutelud sügisesse lükata oli konsensuslik.

Olgu siinkohal öeldud, et ma toetan paindlikkuse loomist teise samba väljamaksetesse, aga seda ei saa antud kujul kiirkorras otsustada ilma kõikehõlmavate mõjuanalüüsideta. Pensionisüsteemi arendamisel peab olema lõppeesmärk pensionikogujate huvitatuse suurendamine pensionivarade kogumisel, halduskulude vähendamine ja pensionivara kasvatamise edendamine, aga tuleb arvestada sellega, et riskid oleksid maandatud. Oluline on ka pensionikogujate igakülgne teavitamine ja finantsteadmiste suurendamine.

Eelnõu läheb teisele lugemisel põhiosas sellisel kujul nii, nagu see oli algselt esitatud. Seega üks suuremaid muudatusi eelnõusse jääb, see on, et garanteeritud intressiga pensionilepingute kõrvale tulevad ka investeerimisriskiga pensionilepingud.

Pensionikogujatelt unustati nõu küsida

TÕNU PEKK
Tuleva

Väljamaksete süsteem peab muutuma. Kui see (praegune süsteem – toim) on kellelegi üldse kasulik, siis ainult kindlustusseltsidele.

Inimestele on praegused piirangud ebaõiglased ja kahjulikud. Kahjuks riigikokku teisele lugemisele saadetud eelnõu ei lahenda ühtki probleemi, vaid tekitab segadust ja lisab olemasolevatele halbadele valikutele veel mõne halva valiku juurde.

Loodan, et üks oluline asi sai rahanduskomisjonile selgeks: Eesti pensionisüsteemi tuleb teha arusaadavamaks ja läbipaistvamaks, mitte veel keerulisemaks.

Väljamaksete arutelu ajas segadusse nii rahanduskomisjoni liikmed ja teised poliitikud kui ka majandusajakirjanikud. Kujutlege nüüd oma ema selles süsteemis valikuid tegemas ja arvestage sellega, et erapooletut nõu ei ole tal kuskilt küsida.

Ma olen veendunud, et rahandusministeeriumis töötab asjatundlikke inimesi, kes siiralt tahavad süsteemi paremaks muuta. Siiani on nad teinud ühe traagilise vea – pankade ja kindlustusseltside kõrval on nad unustanud nõu küsida pensionikogujatelt endilt. Ma loodan väga, et ministeerium teeb rohkem pensionikogujatega koostööd ja näitab sellega teistele riigiametitele eeskuju.

EHITUS

Baumosti müügipakkumine kukkus läbi

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Pankrotistunud Bauschmidti tütarfirma Baumosti otse müümine ei õnnestunud, nüüd läks firma enampakkumisele.

"Hinnakäärid olid suured," selgitas pankrotihaldur Veli Kraavi, miks paar tõsisemat huvilist pankrotitoimkonda veenda ei suutnud.

Veel üle-eelmisel nädalal oli õhus lepingu sõlmimine, kuid selleni ei jõutud. Toimkond tahtis ostjat, kes maksaks ettevõtte eest vähemalt 100 000 eurot, kuid pakkumised jäid alla selle.

Praegu on Baumost enampakkumisel tunduvalt madalama alghinnaga ehk 10 000 euroga. Oksjon algab järgmisel esmaspäeval ja lõpeb kolmapäeval.

Baumost ise lõpetab viimaseid töid ja enamik töötajaid on lahkunud. "Uus omanik peab alustama praktiliselt nullist," ütles firma omanik Mait Schmidt.

Baumosti varasem omanik, praegu Moskvas pensionipõlve pidav Anatoli Kononenko rääkis aprillis Äripäevale, et ta ei usu Baumosti, endise K-Mosti vastupidamisse. "Arvan, et ta sureb. Kõik sõltub tööst ja ainult tööst. Ja tööd ei ole. Enne tegi asjad veel keerulisemaks ka see, et tegemist oli venekeelse ettevõttega," lausus Kononenko.

Kononenko sõnul on Baumostil raske võidelda turul suurte tegijate, näiteks Merko, Lemminkäineni ja Nordeconiga. "Väikestel on väga raske konkureerida selliste lendavate brigaadidega, nagu ma neid nimetan."

Kolmkümmend aastat sillaja tunneliehitajat K-Most omanud Anatoli Kononenko loobus ettevõtlusest ja müüs firma 2015. aastal Mait Schmidtile.

Baumosti põhitegevusala on raudtee- ja maanteesildade, viaduktide ja tunnelite ehitamine ning remontimine.

▲ **Baumosti omanik Mait Schmidt tõdes, et uus omanik peab ettevõtte peaaegu nullist püsti panema.** FOTO: MEELI KÜTTIM

VALITSUS

Seeder ministrivangerdusest: tegin erakonnale parima otsuse

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

IRLi esimees Helir-Valdor Seeder ütles, et mõtles pikalt, kas minna valitsusse, kuid leidis, et erakonnale on parim lahendus, kui ta seda ei tee.

Eile hommikul kinnitas Seeder, et kaitseministri kohale astub Margus Tsahkna asemel Jüri Luik, rahandusminister Sven Sesteri asemel tuleb Toomas Tõniste ja keskkonnaminister Marko Pomerants asendatakse Siim-Valmar Kiisleriga. Seeder ise valitsusse ei lähe.

"Lähitulevikus on mõistlik ja vajalik eelkõige erakonna esimehel keskenduda erakonna enda parandamisele," ütles Seeder. "Nii on ministritel võimalus tegeleda ministritööga ja erakonna esimehel erakonnaga."

Seeder lisas, et IRLi juhtimine on seni olnud liiga valitsuse delegatsiooni keskne. "Kui erakonna esimees on riigikogu fraktsioonis, siis juhtimise kese veidi muutub ja läheb laiemale pinnale," ütles ta ja lisas, et nii paraneb kindlasti ka erakonna fraktsiooni ja valitsuse koostöö.

Alles eelmisel nädalal avaldas opositsioon rahandusminister Sven Sesterile umbusaldust, mida riigikogu ei toetanud. Nüüd aga otsustas Seeder, et viimastel nädalatel palju kriitikat saanud Sester asendatakse ettevõtjast IRLi liikme Toomas Tõnistega. Seeder rõhutas, et Sester on olnud tugev rahandusminister. "Mul pole talle mingeid etteheiteid, ta on väga edukalt ja sihikindlalt ellu viinud valitsuskoalitsioonis kokkulepitud poliitikat," ütles ta. "Üksi ministri tagasikutsumine pole seotud ministri töiste saavutustega ja mingi rahulolematus pole valitsusdelegatsiooni muutmise põhjuseks," lisas ta.

Seeder lubas enda sõnul juba IRLi esimeheks saades, et IRL peab viima ellu selgemat poliitikat ja maailmavaadet, millest tulenevalt avasid nad ka uuesti maksupaketi. Ta selgitas, et peamine ministrite vahetamise põhjus oli soov, et IRLi juhtimisse oleks kaasatud rohkem erakonna liikmeid. Ta kinnitas, et kõik ministrid, kes välja vahetatakse, jätkavad erakonnas kõrgel kohal. Juurde tulevad aga Jüri Luik ja Toomas Tõniste, kel on poliitiline kogemus olemas, kuid kes on sisepoliitikast pisut eemal olnud.

Seedri sõnul ei pidanud ta ministreid valides nii-öelda teisele ringile minema, sest kõik, kellele ta pakkumise tegi, võtsid selle ka vastu.

▲ **IRLi juht Helir-Valdor Seeder otsustas, et saab paremini erakonnaga tegeleda, kui valitsusse ei lähe.** FOTO: TIIT BLAAT / EKSPRESS MEEDIA

Tõniste: maksudega on valitsus rapsinud

Eile tunnistas Tõniste intervjuus Postimehele, et praegune valitsus on maksudega rapsinud ja seetõttu saab ta ettevõtjate kriitikast aru.

"Möönan, et see valitsus on maksudega mänginud. Samas ütlen, et mulle ei meeldinud eelmise valitsuse maksupoliitika, kus polnud mingit diskussiooni, et kuhu riik läheb, mis on eesmärgid. Eelmise valitsuse paigalseis oli tegelikult kahjulikum kui see, et midagi tehakse ja muudetakse," rääkis Tõniste.

Ta lisas, et pooldab seda, et maksupakett võetakse lahti ja majandusspetsialistid kutsutakse kokku. "Ettevõtjana ootan stabiilset, läbipaistvat maksukeskkonda. Samas tuleb aru saada, et ma ei olnud koalitsioonileppe kokkupanemise juures. Erakonnad on teinud kokkulepped ja üritavad oma valimislubadusi täita," rääkis Tõniste.

LÜHIDALT

OECD prognoosib Eestile kiirenevat majanduskasvu

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) prognoosib Eesti majanduskasvuks tänavu 2,6 protsenti, mis kiireneb järgmisel aastal 3,1 protsendile, vahendas rahandusministeerium.
Majanduskasv kiireneb nii erasektori kui ka avaliku sektori suuremate investeeringute toel. Eksport kasvab ühes taastuvate välisturgudega ja nõuab tootmisvõimsuste suurendamist. Maksumuudatused toetavad OECD hinnangul eratarbimise kasvu. Maksuvaba tulu märkimisväärne tõus järgmisel aastal toetab kodumajapidamiste ostujõudu, märgib organisatsioon.
"Oleme OECDga ühel nõul, et madalamad tööjõumaksud aitavad majandust kasvatada," kommenteeris rahandusminister Sven Sester.

Põltsamaal avati Baltimaade moodsaim mahlatehas

Põltsamaa Felixi omanik Orkla Grupp kolis kogu Baltikumi mahlatootmise Eestisse ning investeeris Põltsamaa mahlatehasesse ja kompetentsikeskuse rajamisse 1,5 miljonit eurot. Selle sammuga sai Põltsamaa Felixist Baltimaade kaasaegseim mahlatootja, teatas ettevõte.
Põltsamaa Felixi juhatuse esimehe Kaido Kaare sõnul otsustas Orkla Grupp kolida kogu Baltimaade mahlatootmise Eestisse, millega kasvab siinne maht 50 protsendi võrra. "Aastane mahlatoodang kasvab 7 miljoni liitri võrra, kõigist mahladest pool juuakse ära Eestis, teine pool läheb ekspordiks, peamiselt Lätti ja Leetu," selgitas Kaare.
Investeeringuid tehti nii tootmis- kui pakkeliinidesse ja keskkonnasõbralikesse lahendustesse. Esimesena Põhjamaades võeti kasutusele üheastmeliselt avatav 2-liitrise mahlapakendi kork, kusjuures kõik mahlapakendite korgid on valmistatud keskkonnasõbralikust bioplastist.

oma EHITAJA

Liitu meiega ja loome koos uut elukeskkonda!

AS Oma Ehitaja on 2005. aastal loodud kodumaisel kapitalil põhinev ja peamiselt Eestis tegutsev ehitus- ja kinnisvaraarendusettevõte. Meie põhitegevuseks on hoonete ja rajatiste projekteerimine ning ehitamine peatöövõtu, projekteerimis-ehitustöövõtu või täisvastutusega projektijuhtimise meetodil, samuti kinnisvara-ning projektiarendus.

Oma Ehitajat iseloomustavad eelkõige eriilmeliste ja huvitavate projektide paljusus ja nende teostamiseks pakub ettevõte kaasaegseid töötingimusi ja -vahendeid. Oma Ehitaja mõistab töötajatesse investeerimise olulisust, seega saab tehtud töö motiveerivalt ja väärilselt tasustatud.

KINNISVARAPROJEKTIDE ARENDUSJUHI

töö sisuks on Oma Ehitaja kinnisvaraarendusprojektide (valdavalt elamuarendus) kavandamine, käivitamine ja teostuse juhtimine alates krundi otsimisest kuni hoone valmimise ja üleandmiseni.

OLULISTEKS TÖÖÜLESANNETEKS ON:
- kinnisvaraalase turuinfo kogumine ja analüüsimine;
- projektide teostatavusuuringute ja tasuvusarvutuste koostamine ja analüüs;
- kinnisvaraprojektide ajakava planeerimine;
- ehituse ja projekteerimise protsessis osalemine ja vajadusel selle juhtimine.

EELDUSED KANDIDAADILE:
- kinnisvara arendusprojekti protsessi planeerimise, juhtimise või selles osalemise kogemus;
- tehniline (soovitatavalt ehitusalane), majandusalane või juriidiline kõrgharidus;
- AutoCad'i ning MS Office'i programmide (sh MS Project) kasutamise kogemus;
- erialase seadusandluse tundmine;
- hea suhtlemis-, koostöö- ja meeskonnatöö oskus, tulemusele ja koostööle orienteeritus
- hea inglise keele oskus kõnes ja kirjas, vene keele oskus suhtlustasandil;
- tööstiili iseloomustavad innovaatilisus, algatusvõime ning analüütiline ja süsteemne mõtlemine, tulemusele ja koostööle orienteeritus.

PROJEKTEERIMISE PROJEKTIJUHI

töö sisuks on nii Oma Ehitaja arendusprojektide kui ka võõrtellijatele teostatavate projektide projekteerimisprotsessi kavandamine ning juhtimine, tagades tellija ootustele vastav ning võimalikult funktsionaalne, kuluefektiivne ja ökonoomne lahendus ehitamisel ning hilisemas ekspluatatsioonis.

OLULISTEKS TÖÖÜLESANNETEKS ON:
- koostöös tellijaga projekteerimise lähteülesannete koostamine;
- projekteerimistööde ajagraafkute koostamine, analüüs ja juhtimine;
- projekteerimistööde eelarvete koostamine, sh läbirääkimised koostööpartneritega;
- läbirääkimised ja lepingute sõlmimine ning tööde täitmiste koordineerimine;
- projekteerimiskoosolekute juhtimine.

EELDUSED KANDIDAADILE:
- ehitus- või arhitektuurialane kõrgharidus;
- projekteerimistööde juhtimiskogemus;
- erialase tarkvaraga (Autocad, Tekla) töötamise kogemus, kasuks tulevad teadmised mudelprojekteerimisest ning MS Project programmi kasutamise oskus;
- erialase seadusandluse ja normide tundmine;
- asjaajamiskogemus Tallinna Linnaplaneerimise Ametis ning muudes ametkondades (projekteerimis- ja tehnilised tingimused, ehitusload jms);
- hea suhtlemis-, koostöö- ja meeskonnatöö oskus

Kandideerimiseks palume saata oma **CV märksõnaga „Oma Ehitaja" aadressile marko@mpartner.ee hiljemalt 21.06.2017.**
Lisainfo telefonilt 5810 0125, värbamiskonsultant Marko Udusaar.

M-PARTNER

toimetaja Rivo Sarapik
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee
Äripäev
8. juuni 2017

VANEMAHÜVITIS

Värske lapsevanem pääseb

Sotsiaalministeeriumis valmistutakse vanemahüvitise süsteemi reformima, et tuua tööjõupuuduse käes vaevlevale tööturule tagasi värsked lapsevanemad. Plaanitud muutused võivad tööandjatele kulusid juurde tuua.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee
Äripäev

Vanemahüvitise süsteemi peamine muudatus on see, et 18 kuu jagu hüvitist hakatakse lubama välja võtta pikema aja ehk kolme aasta jooksul. Vahepeal on võimalik hüvitise saamine ajutiselt katkestada ja käia tööl, ilma et saadav tulu vanemahüvitise tõttu väheneks.

Eesti Panga ökonomist Orsolya Soosaar ütles, et kui see tõesti tähendaks seda, et tööandja peab olema kolme aasta jooksul pidevalt valmis lapsepuhkusel töötaja naasmiseks ja jälle puhkusele jäämiseks, oleks vanemahüvitise reform tööandjate jaoks väga kulukas.

Soosaare sõnul takistab väikeste laste vanemaid tööturul osalemast peamiselt hoopiski taskukohase lapsehoiuteenuse puudus, mida vanemahüvitise reform paraku ei lahenda. Nimelt on tema sõnul seaduse järgi omavalitsustel kohustus pakkuda lastehoiuteenust alates lapse 1,5aastaseks saamisest, kuid tegelikult pole lasteaiakoht lastele vanuses 1,5–3 aastat tihti tagatud. "See aga piirab oluliselt vanemahüvitise süsteemi uute paindlike võimaluste kasutamist," ütles Soosaar.

Soosaar ütles, et Eestis osaleb 25–39aastastest naistest tööturul 74%, samas kui Euroopa Liidu keskmine on 79%. Enamasti ollaksegi eemal just pere eest hoolitsemise tõttu. "Pikk eemalolek tööturult on paraku nii perekondade, ettevõtete kui ka riigi seisukohast kulukas, seda eriti ajal, kui tööjõust on majanduses puudus," rääkis ta.

Kuigi vanemahüvitist saades võib praegu töötada, vähendatakse hüvitist iga teenitud euro korral 50 sendi võrra. "See on sama, mis liita tavapärasele tulumaksumäärale juurde veel 50%. On arusaadav, et kui alates 430 eurost jääb iga juurde teenitud euro kohta kätte vaid 40 senti, siis see kahandab töötamise mõttekust," selgitas Soosaar.

Seetõttu on tema sõnul hea, et plaanitava reformi järgi ei hakata vanemahüvitist muu tulu teenimise korral kärpima enne, kui see ei ületa pooleteisekordset Eesti keskmist palka. "Seega väheneb 430–1500 eurot teenides maksukoormus oluliselt, mis aitab paljud vanemad maksulõksust välja. See toob tööturule rohkem töötajaid, keda ettevõtetel on väga vaja," rääkis Soosaar.

Seevastu jääb aga maksumäär endiselt väga kõrgeks neil, kes teenivad alates 1500 eurot kuus. Seda eriti arvestades, et uue tulumaksusüsteemi korral kahaneb vahemikus 1200 kuni 2100 eurot ka maksuvaba tulu. "Kui aga vanemahüvitist kuitahes suure palgatulu korral üldse ei vähendataks, siis vormistaks end hüvitise saajaks alati rohkem teeniv lapsevanem, sõltumata sellest, kuidas lapse hoidmine lahendatud on," ütles Soosaar.

Soosaare seisukohta, et reform võib tööandjatele kulukaks minna, pooldab Eesti Tööandjate Keskliidu õigusnõunik Piia Zimmermann. Ta ütles, et kuna personali planeerimise kulu võib tõesti suureneda, mistõttu on oluline piisav etteteatamistähtaeg, millal töötaja planeerib koju jääda või tööle tagasi tulla.

▲ **Muutusega väheneb 430–1500 eurot teenivate maksukoormus, ütles ökonomist Orsolya Soosaar.** FOTO: EESTI PANK

Põhjamaade isal on õigus, mitte kohustus puhata

Väikelapse eest hoolitsemise kohustus langeb peamiselt emadele ning läbi aastate on üle 90 protsendi vanemahüvitise saajatest olnud naised.

Tasapisi, umbes 1 protsendi kaupa aastas, on siiski kasvanud ka vanemahüvitist saavate isade osakaal.

Sotsiaalministeeriumi pereõigusena," ütles ta.

poliitika juhi Pirjo Turki sõnul on teiste riikide kogemus näidanud, et eraldi isadele mõeldud periood vanemapuhkusest motiveerib isasid rohkem kasutama võimalust hoolitseda oma väikelapse eest.

"Põhjamaades näiteks ei käsitle isad seda kohustuse, vaid

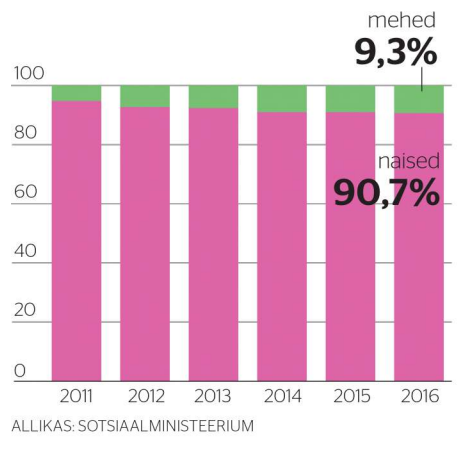

ALLIKAS: SOTSIAALMINISTEERIUM

PANE TÄHELE

Juunis saadetakse kooskõlastusringile esimene osa suuremahulise vanemahüvitise reformi eelnõudest. Reformi eesmärk on saada tööjõupuuduse käes vaevlevale turule tagasi väikelaste vanemaid, kes sooviksid tegelikult töötada, ent kel pole seda praeguse süsteemi tõttu majanduslikult mõistlik teha.

Reformiga tahetakse vähendada naiste ja meeste vahelist palgalõhet, tekitades rohkem võimalusi vanemapuhkust välja võtta just isadel. Seda soovitas sel kevadel Eestil teha ka Euroopa Komisjon, märkides, et Eesti peab soolise palgalõhe vähendamiseks vanemahüvise ja -puhkuse süsteemi paindlikumaks muutma.

297,8

miljonit eurot oli 2015. aastal vanemapuhkuste ja -hüvitiste skeemi maksumus. Samas kasvab vanemahüvitiste ja tasude kulu igal aastal näiteks sissetulekute ja sündide arvu muutuse tõttu.

kiiremini tagasi tööle

PANE TÄHELE

Praegune süsteem

EMAD

Rasedus- ja sünnituspuhkus kokku 140 päeva. Puhkusele võib jääda 70–30 päeva enne lapse sündi. Pärast seda lapsehoolduspuhkus kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. Seda puhkust saab võtta üks vanem korraga. Vahetusest peab tööandjale ette teatama vähemalt 14 päeva.

Sünnitushüvitis eelmise aasta sotsiaalmaksustatud töötasu järgi. Ülem- ega alampiiri sel hüvitisel pole: madalaim hüvitis on olnud alla 20 euro ja kõrgeim ligi 37 000 eurot.

ISAD

Isapuhkus 10 päeva. Saab välja võtta 2 kuud enne sünnitust või kahe kuu jooksul pärast sündi.

FIEdel ja vaba elukutse esindajatel – näiteks notaritel, kohtutäituritel, vandetõlkidel, audiitoritel ja pankrotihalduritel – või käsundus- ja töövõtulepingu alusel töötavatel isadel puudub praegu õigus isapuhkusele.

Tasustatakse viimase 6 kuu keskmise töötasu järgi. Ülempiir kolmekordne brutopalk.

MIS ON MIS

Vanemahüvitis

Makstakse pärast rasedus- ja sünnituspuhkuse lõppu ja kestab kokku 435 päeva, mittetöötaval emal sünnist kuni lapse 18kuuliseks saamiseni.

ALLIKAS: SOSTIAALMINISTEERIUM

Mis muutub?

▶ **FIEd** jt saavad õiguse vanemahüvitisele.

▶ **Liita** rasedus- ja sünnituspuhkus, isapuhkus ja lapsehoolduspuhkus ning sünnitushüvitis, isapuhkuse tasu ja vanemahüvitis ühtseks vanemapuhkuseks ja vanemahüvitiseks, millest osa oleks reserveeritud emale, osa isale ja osa vanematele jagamiseks.

▶ **Võimaldada** kasutada vanemahüvitist kogu vanemapuhkuse ajal paindlikult, katkestades vajadusel hüvitise saamist sarnaselt puhkusega, võimaldades vanemate osalist samal ajal puhkamist ja säilitades vanemahüvitise samaaegse tulu teenimise korral, kui tulu jääb alla pooleteistkordse keskmise palga. Võimaldada mõlemale vanemale iga kuni 8aastase lapse kohta tema sissetulekuga seotud tasustatud lapsepuhkust.

▶ **Ühtlustada** lapsendamispuhkuse ja lapsendamishüvitise põhimõtted vanemapuhkuse ja vanemahüvitisega ning laiendada skeemi hooldusperedele ja kõigile uude perre lapsendajatele.

Tänavu aprillis tegid ühisavalduse soolise palgalõhe vastuplaani kohta inimõiguste keskus, naisuurimus- ja teabekeskus, ettevõtlike naiste assotsiatsioon, ametiühingute keskliit ning soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik. Avalduses on toodud kaks punkti, mis on seotud vanemahüvitise teemaga: isapuhkuse pikkus ja lasteaiakohtade piisavus.

Isad julgemalt kaasa

Ametiühingute keskliidu juht Peep Peterson ütles, et riik peaks julgemalt isapuhkuse pikkusele lähenema. "Isade kaasamine peaks olema ambitsioonikam. Näeme, et järgmise viie aasta jooksul ei muutuks süsteem selliselt, et isadel tuleks juurde vaid üks kuu puhkust, vaid et neil oleks kohustuslik välja võtta kolmandik kogu vanemahüvitise ajast," ütles ta.

Petersoni sõnul on neil tunne, et vähemalt Harjumaal ja Tallinnas hakkab lasteaiakohtade põud üle minema. Probleem on aga hoopiski selles, et lasteaedadesse ei võeta lapsi, kes on nooremad kui poolteist aastat. "Meie ettepanekul võiks vanusepiirangu tuua alla ühe aasta peale," ütles Peterson. See aga tähendab, et kohti on endiselt juurde vaja, kusjuures lasteaiakohtade juurdetegemisel on vaja jälgida, et need oleksid ka õiges kohas – vanemate jaoks oleks liiga ajakulukas ja kallis käia lastel järel näiteks teisel pool linna.

Praxise töö- ja sotsiaalelu analüütik Helen Biin sõnas, et mure, justkui paindlikkuse lisamine toob tööandjale senisest suurema ebakindluse, on küll mõistetav, kuid ilmselt asjatu. Nimelt on ka praegu vanematel võimalus lapsehoolduspuhkusel viibijat vahetada nii, et sellest on seaduse järgi õigus ette teatada vaid kaks nädalat. Biin lisas, et tööandjate vajadust tööd planeerida on vanemahüvitise seaduse muutmise aruteludes arvesse võetud. Praegu pole ka välistatud, et puhkuseplaanidest etteteatamise tähtaegu pikendatakse või piiratakse, mitu korda saavad vanemad puhkuseid vahetada.

Biin lisas, et Praxis analüüsis viis aastat tagasi kehtivat vanemapuhkuste ja -hüvitiste süsteemi. Analüüsist selgus, et nii töötajate kui ka tööandjate esindajad olid ühel meelel, et kehtiv süsteem on liiga paindumatu ega vasta kummagi osapoole vajadustele. Sama analüüs on üks põhilisi uurimisi, mille põhjal vanemahüvitise reformi koostatakse.

Saab julgemalt tööd teha

Muudatusettepanekute järgi peaks töise sissetuleku piir, millest alates vanemahüvitist vähendama hakatakse, oluliselt kerkima. "See tagab vanematele, kes seda soovivad, paremad tingimused lapse kasvatamise kõrvalt end ka töise eluga kursis hoida," ütles Biin. "Lapsevanemaid tasub usaldada, sest just nemad on kõige paremad eksperdid oma pere elukorralduse, võimaluste ning enda ja lapse vajaduste vahel tasakaalu leidmises," lisas ta.

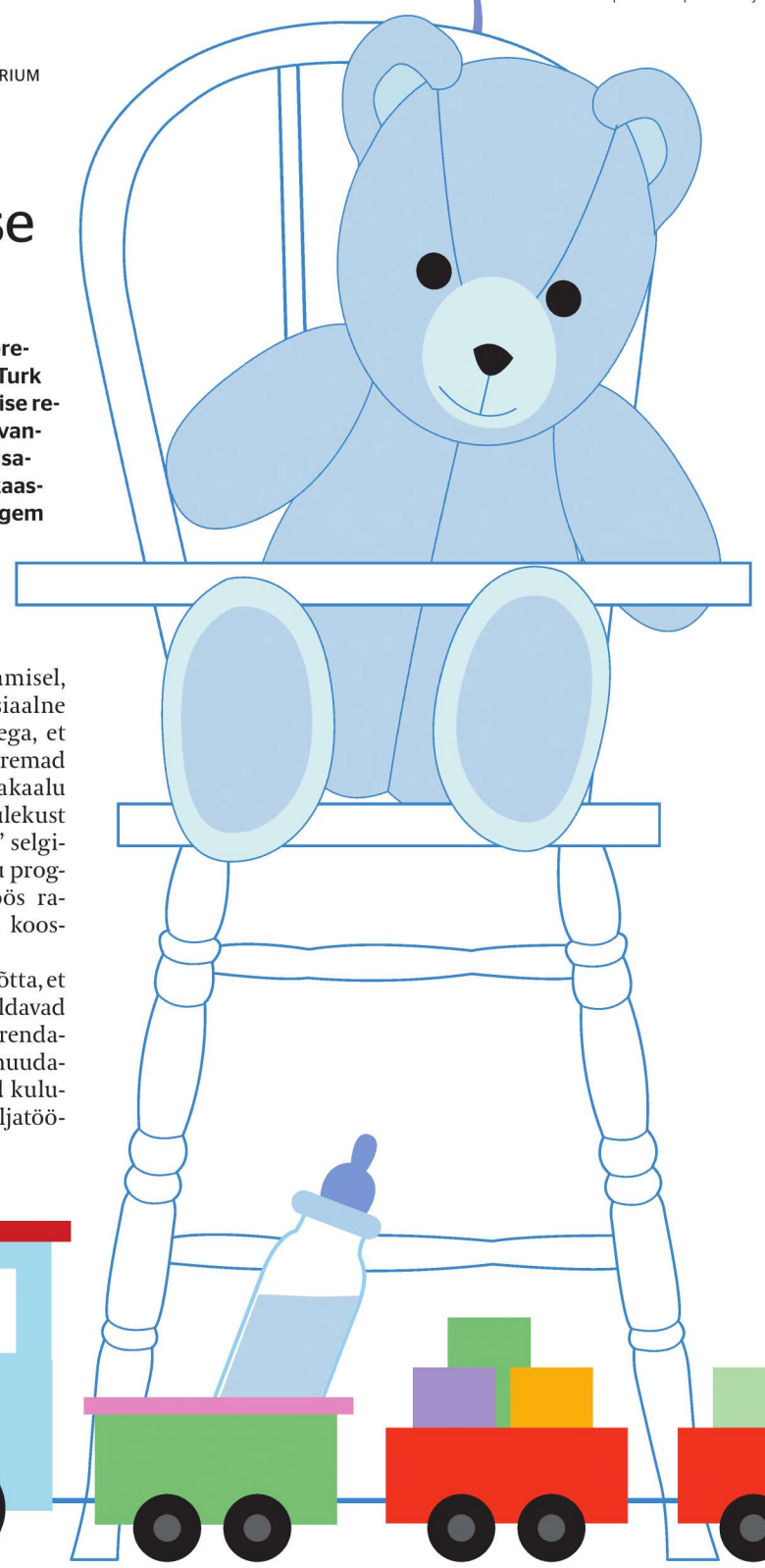

Raha mängitakse ümber

Sotsiaalministeeriumi perekonnapoliitika juht Pirjo Turk kinnitas, et vanemahüvitise reformi muudatused on kavandatud selliselt, et olulisi lisakulusid riigieelarvele ei kaasneks ja ressursid tuleb pigem skeemisiseselt ümber mängida.

"Kuna muudatuste üks eesmärke on isade osaluse suurendamine vanemapuhkuste kasutamisel, siis on peamine potentsiaalne kulude kasv seotud sellega, et isade sissetulekud on suuremad kui emadel ning isade osakaalu kasv suurendab ka sissetulekust sõltuvate hüvitiste kulu," selgitas Turk. Nimetatud kulu prognoos on praegu koostöös rahandusministeeriumiga koostamisel.

Samuti tuleb arvesse võtta, et süsteemi muudatused eeldavad ka lisaks IT-lahenduste arendamist, mistõttu toovad muudatused kaasa ühekordseid kulutusi nende lahenduste väljatöötamiseks.

Reform on pikalt oma aega oodanud

Vahepeal on mitu korda tahetud vanemahüvitise süsteemi muuta, kuid senimaani pole seda tehtud. Reformierakond on süsteemi muutmise vastu olnud, kuid pärast viimast valitsuse vahetumist on reform taas laual.

Arutelud reformi teemal algasid uuesti eelmisel aastal. Põhjus lihtne – uuringud ja analüüsid näitavad, et vanemahüvitise süsteem on praegu liiga jäik ja hoiab lapsevanemaid liiga kaua tööturult eemal, suurendades palgalõhet. Samuti ei soodusta see lastevanematel soovi korral kas või osalise töökoormusega tööl käia.

Veebruaris teatas IRLi liikmest sotsiaalkaitseminister Kaia Iva, et vanemahüvitise reformiga minnakse edasi ja esimesed seadusemuudatused peaksid olema tehtud selleks sügiseks.

Sotsiaalministeeriumi perepoliitika juht Pirjo Turk selgitas, et kuna vanemahüvitiste ja -puhkuste reformi puhul on tegu äärmiselt mahukate seadusemuudatustega, liigutakse edasi kahes etapis.

Selles kuus saadetakse kooskõlastusringile esimene etapp muudatusi, millega kehtestatakse isadele täiendav 30päevane õigus vanemahüvitisele.

Kui seda õigust ei kasutata, jääb perekond selle perioodi vanemahüvitisest ilma.

Esimesed sammud astutakse septembris

Samuti kehtestatakse esimeses etapis vanemahüvitise arvutamise valemi muudatus.

See tähendab, et kui vanem teenib vanemahüvitisega samal ajal sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, ei vähendata vanemahüvitist juhul, kui teenitav tulu ei ületa pooleteisekordset keskmist palka, mis on järgmisel aastal umbes 1553 eurot.

Ka rakendatakse esimeses etapis muudatus, mille järgi on vanemahüvitist võimalik välja võtta kolme aasta jooksul osade kaupa ehk teisisõnu võivad vanemad peatada ja taasalustada vanemahüvitise saamist.

Kõiki neid esimese etapi muudatusi puudutava eelnõuga on eesmärk valitsusse jõuda septembris.

Ülejäänud muudatustega liigutakse Turki sõnul edasi siis, kui on täpselt paigas ka sünnitushüvitiste ressurssi üleviimine haigekassast ja paigas on selleks vajalike IT-arenduste maksumus ja ajakava.

TARBIMINE

Hinnatõus püsib kiire, veduriks toit

Hinnad on tänavu tõusnud kolme aasta kõige kiiremas tempos. Väga palju on hinnatõusu tagant tõuganud toidukorvi kallinemine.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee
Äripäev

▶ Seni on Eesti kaupmees tiheda konkurentsi tõttu hindu madalal hoidnud, aga enam pole see jätkusuutlik, ütles Rimi Eesti ostudirektor Margus Amor.
FOTO: RAUL MEE

Sarnaselt eelnevate kuudega jätkus trend ka mais – võrreldes aasta varasemaga tõusis statistikaameti andmeil tarbijahinnaindeks 3,3%. Toit aga 6% ja mittealkohoolsed joogid 6,1%.

Rahandusministeeriumi fiskaalpoliitika osakonna analüütiku Kristjan Pungase sõnul oli mai 6% toiduainete hinna tõus euroala kiireim. Sama klassi suudab näidata liidu riikides üksnes Läti.

Kaupmeeste liidu tegevjuhi Nele Peili sõnul mõjutavad hinnatõusu nii püsivad trendid kui ka erakordsed sündmused. Tema sõnul on toorainete hind tõusnud, näiteks suhkur on viimase aastaga kallinenud üle 30%. "Viimase aasta suhteliselt kiire palgakasv on tõstnud tootmissisendite hinda," ütles Peil. Erakordsete sündmuste all peab ta silmas näiteks lõunamaade ilma, mis on vähendanud puuviljade saagikust ja nende kokkuostuhinda seeläbi tõstnud.

Rimi ostujuhi Margus Amori sõnul on nad toiduainete sisseostuhindade sujuvat tõusu näinud juba eelmise aasta lõpust. "Ent seni on Eesti kaupmees tiheda konkurentsi tõttu hindu madalal hoidnud. Lõpmatuseni pole see jätkusuutlik ühelegi ettevõttele," tõdes ta ja viitas, et kõrgemasse toidu hinda annavad panuse nii tooraine, kütuse kui ka gaasi hinna tõus. "Piima, liha ja suhkru hind on pidevas tõusus olnud ja see kajastub nüüd lõpuks ka hinnas lõpptarbijale," tõdes Amor. Samuti tahab eestlane tema sõnul üha enam puu- ja köögivilju, mis on just kallinenud.

40
protsenti tarbijahinnaindeksi maikuu kogutõusust andsid toit ja alkohol, kui võrrelda eelmise aasta maiga.

Tõuseb veelgi

Peili hinnangul aasta teises pooles hinnatõus jätkub, samuti järgmisel aastal. "Valitsuse suund tarbimismaksude tõstmisele tähendab, et Eestis läheb toodete, sh toidu hind järsemas kasvujoones ülejäänud Euroopast ette," tõdes Peil.

Teisalt on Peili sõnul kaubandussektoris väga tugev konkurents, mis hinnatõusu tagasi hoiab. "Lidli tulek Eestisse süvendab toidukaupade puhul seda hinnasurvet veelgi," kinnitas Peil ja lisas, et ruumi hinnatõusuks tegelikult ei ole ja toiduained on tarbija vaates Eestis ikkagi kallid. Siiski möönis ta, et 1–2% kasumimarginaali juures ei saa hinnatõusu vältida ega seda kaupmeestel nii-öelda sisse võtta. Seega on Peili sõnul hinnatõus praegust keskkonda arvestades vältimatu.

Piim ja kütus tõusu esirinnas

Mulluse maiga võrreldes mõjutas tarbijahinnaindeksit enim toidu ja mittealkohoolsete jookide 6,1% kallinemine, mis andis kogutõusust üle 40%.

Piim, piimatooted ja munad on aastaga kallinenud 8,6%, puuvili 11,7% ning suhkur ja kondiitritooted 7%.

Kogutõusust ligi viiendiku andis mootorikütus. Aastatagusega võrreldes oli diislikütus 14,9% ja bensiin 9,8% kallim. Suuremat mõju avaldasid veel alkohoolsed joogid ja tubakas, mis on aastaga kallinenud vastavalt 3,6% ja 14,5%.

Aprilliga võrreldes oli mais tarbijahinnaindeksi suurim mõjutaja toit. Kuuga kallines puuvili 9,4% ning liha ja lihatooted 1,9%. Suuremat mõju indeksi muutusele avaldas mootorikütuse odavnemine. Võrreldes eelmine kuuga oli mais bensiin 3% ja diislikütus 3,5% odavam.

Kaubad olid 2016. aasta maiga võrreldes 3,8% ja teenused 2,4% kallimad. Kaupade ja teenuste administratiivselt reguleeritavad hinnad on mulluse maiga võrreldes tõusnud 5% ja mittereguleeritavad hinnad 2,8%.

Inflatsioon stabiliseerub

Rahandusministeeriumi analüütiku Kristjan Pungase sõnul on inflatsioon viimastel kuudel püsinud ootuspärase 3 protsendi lähedal.

"Kui aasta alguses oli hinnatõusu kiirenemise taga energia hinna tõus, siis nüüd on energia panus järk-järgult taanduma hakanud ja asendunud toidu jõulisema kallinemisega," selgitas Pungas. Ta lisas, et mai inflatsioon on kooskõlas rahandusministeeriumi kevadise prognoosiga ning ka järgnevatel kuudel peaks inflatsioon jääma 3 protsendi lähedale.

Ka Swedbanki vanemökonomisti Liis Elmiku sõnul jääb hinnatõus tänavu 3% juurde. "Seda tänu toorainete kallinemisele ja aktsiisimaksude tõusule," selgitas ta.

Tarbimise kasv aeglasem

Hoolimata sellest, et inimeste hinnang enda pere rahanduslikule olukorrale on viimase kahekümne aasta kõrgeim, on Elmiku sõnul tarbimise kasv aeglustunud.

"Selle aasta esimese nelja kuu kokkuvõttes kasvas jaemüügi maht vaid 2% eelmise aasta sama ajaga võrreldes," illustreeris ta.

ENERGIA

Graanul Investi suur plaan jooksis luhta

Äripäeva aasta ärimeheks valitud Raul Kirjanenile kuuluva Graanul Investi kavatsused Belgia ühe suurema söeelektrijaamaga läksid vett vedama, kirjutas Eesti Ekspress.

Euroopa suurim puidugraanulitootja Graanul Invest teatas aasta tagasi, et soetas Belgia ühe suurema söeelektrijaama ja plaanib selle üle viia taastuvenergiale, investeerides ligi 250 miljonit eurot. Graanul Invest teadis, et Langerlo elektrijaama ümberehitamisel rohelisele energiale (puidugraanuliküttele) on sellele tagatud Belgia riiklik toetus pikemaks ajaks kuni 2,2 miljardi euro ulatuses. Jaama ümberehitusega tuli ühele poole jõuda tuleva aasta sügiseks.

Belgia meedia väitel jäi Graanul Invest ajahätta, kohalik energiaagentuur polnud nõus tähtaega pikendama, projekt kaotas talle toetuse ja ühes sellega majandusliku mõtte ehk polnud enam võimeline konkureerima tuumajaamadega.

▲ Äripäeva aasta ärimeheks valitud Raul Kirjanen.
FOTO: ANDRAS KRALLA

ÄRIPÄEV.EE

TULEMUS

Lihamüüjal üüratu kasv

Lihamüüja Prime Logistics teenis ligi 400 000 eurot kasumit ja suurendas käivet üle 70protsendi.

Prime Logisticsi käive kavas mullu 3,72 miljonile eurole ja ärikasum kasvas 12 protsenti.

Keskmiselt töötas mullu ettevõttes üks inimene. Tema keskmine brutotasu tõusis 77 eurolt (2015) 1517 eurole kuus (2016). Ettevõtte ainuke juhatuse liige on Nikolai Mašin. Eelmisel ja üle-eelmisel aastal firmast dividende ei võetud.

Ettevõte pakub klientidele ka logistikateenuseid, sealhulgas nii ladustamis- kui ka veoteenust. Põhikliendid on Baltimaade lihatööstused ja hulgimüügifirmad.

Põhjalikumalt saab tutvuda firma majandustulemustega Äripäeva infopangas.

ÄRIPÄEV.EE

Piimaturg sammub kindlamalt

E-piima juhatuse esimehe Jaanus Murakase sõnul on piima hinna tõus kaheaastase kriisi järel sisuliselt turu normaliseerumine.

"Piima hind oli rekordmadal. Hinnad nüüd liiguvad suunas, kuhu nad peavadki liikuma," ütles Murakas ja lisas, et 20eurosendine piimaliitri hind tähendas talumehele kuus sisuliselt 200eurost palka.

"Nüüd on hinnad jõudnud tasemele, kus nad on talumehe jaoks jätkusuutlikud," ütles ta.

Kriis tappis karjad ära

Piimatootmine on kriisi tõttu üle Euroopa vähenenud. Nõudmine on aga taas suurenenud. "Kriis on karjad ja omakorda põllumehed ära tapnud ning nüüd oleme jõudnud sinnamaani, et piima enam ei jätku," selgitas Murakas.

Tulevikku kiigates võib Muraka sõnul praeguse kasvutempo valguses väita, et piima hind võib tõusta rekordtasemele ja võimatu pole, et see võib juhtuda juba aasta lõpus. Või hind juba on rekordtasemel, märkis Murakas. "Piimarasvale on meeletu nõudlus," kinnitas Murakas ning lisas, et nõudlus on suisa globaalne.

„ Valitsuse suund tarbimismaksude tõstmisele tähendab, et Eestis läheb toodete, sh toidu hind järsemas kasvujoones ülejäänud Euroopast ette.

kaupmeeste liidu tegevjuht Nele Peil

Viru keskuse pressiüritusel rääkisid plaanidest keskuse juht Ants Vasar, Tallinna peaarhitekt Endrik Mänd ja arhitekt Ülar Mark. FOTO: TIIT MÕTUS / VIRU KESKUS

ARHITEKTUUR

Linnasüda uueneb

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

"Aastal 2020 ehk vähem kui kolme aasta pärast näeb sadama ja kesklinna ümbrus oluliselt teistsugune välja kui praegu. Kümne aasta pärast on see tundmatuseni muutunud," ütles Tallinna peaarhitekt Endrik Mänd.

Linn on võtnud mitu olulist sihti – üks neist linna avamine merele, teine kesklinna tihendamine ja see, et valglinnastumine õnnestuks tagasi pöörata ja rahvas tuleks tagasi kesklinna – nii elama kui ka teenuseid tarbima.

Eelmisel aastal hõikasid pealinn ja arendajad välja mitu projekti, mis Tallinna kesklinna tundmatuseni muudavad – Vabaduse platsi juurest Jõe tänava poole kulgev peatänav, Kaubamaja ümbrust tundmatuseni muutev Rävala galerii. Nüüd on kaardid avanud ka Viru keskus.

Ei taha tähtsust kaotada

"Viru Keskus ja kogu kompleks oli, on ja jääb maamärgiks," ütles Viru keskuse juht Ants Vasar. Praegu on see ala aga ülejäänud linnaga korralikult ühendamata. Kui kompleks 45 aastat tagasi avati, oli riigikord hoopis teine ning ala mõeldud kasutamiseks peaasjalikult julgeolekutöötajatele, mitte linlastele. Viru hotelli esine on rajatud nii, et see ei suhtleks linnaruumiga, et tallinlasel oleks seal ebamugav olla ja sinna tulla, märkis Vasar. Peagi plaanib keskus välja kuulutada arhitektuurivõistluse, et saada mõtteid, kuidas olukord lahendada. Soov on võtta kasutusele rohkem ruume ja saada juurde äripinda. Välistatud pole ka see, et Viru keskuse Tammsaare pargi poole ulatuva praegu kahekorruselise madalama osa peale tuleb juurdeehitusena kolmas korrus.

Tederiga tuleb sammu pidada

Peaarhitekt Mänd märkis, et äärelinna kaubanduskeskustes on juba toimunud järsk arenguhüpe. Kuna mere äärde on kerkimas ka Hillar Tederi suurosalusega keskuseprojekt Porto Franco, on igati loogiline, et ka kesklinnas olevad kaubamaja ning Viru keskus kvalitatiivse nihke ette võtta tahavad.

Praeguse parkimismaja koha peale plaanib Viru keskus teha ka uue sissepääsu. Vasar märkis, et praegu siseneb Laikmaa tänava juures oleva ukse kaudu iga päev 10 000 kuni 12 000 inimest, uuest sissepääsust hakkab sama palju inimesi läbi minema.

Viru keskuse kõrval Tammsaare pargis käib linna tellitud ehitus juba praegu, kaevatakse välja vana turuhoone soklikorrust. Seejärel uuendab Tallinn kogu pargiala ning Tammsaarest saab pealinna esinduspark.

Keskus jääb ka plaanitava peatänava äärde, mis kulgeks Kaarli puiesteelt mööda Pärnu ja Narva maanteed kuni Pronksi ja Jõe tänava ristmikuni. Praeguse plaani järgi peaks see vähemalt osaliselt realiseeritud hiljemalt 2020. aastal, rääkis linna peaarhitekt Mänd.

Täiesti uue ilme saab ka Viru keskusest teisele poole jääv ala. Kaubamaja on juba mitu aastat plaaninud müügimaja laiendust ja hoonete uuenduskuuri.

Kuna peagi käivituv arhitektuurivõistlus seda ala veel ei kata, pole praegu selge, mis saab Viru keskust ja kaubamaja ühendavast galeriist, mida paljud linnaplaneerimise eksperdid on kritiseerinud. Mänd märkis, et linna soov on galeriist loobuda.

Töös on ka Rävala ja Estonia puiestee vahelise kvartali uuendusprojekt. Seal veab Brave Capital Rävala Galerii nime kandvat projekti, mille käigus tuleks Projekteerijate maja ja Estonia puiestee alguses asuva maja asemele 70 000 ruutmeerise pinnaga kaubandus- ja ärikeskus.

LÜHIDALT

Korvpallifännist ärimees kaevandab raha

Korvpalli meisterklubi Kalev/Cramo presidenti Ivar Valdmaad on haaranud kullapalavik: ta rajab Tallinnas suurejoonelist krüptoraha kaevandust. Tema veendumusel saab paberrahast peatselt ajalugu, kirjutas Eesti Ekspress. Ta on Tallinnas Mustamäel ühes vanas tehasehoones püsti pannud salapärase "kullakaevanduse". Kümnete meetrite viisi metallist riiuleid, millel urisevad sajad arvutid, tehes ööpäev läbi krüptoraha nimega Ether.

TRANSIIT

Rail Balticu uuring: kaupa jätkub

Värske uuring lubab Eesti Rail Balticu trassiosale suuremat kaubamahtu kui varasemad, kirjutas logistikauudised.ee.

Suuremat osakaalu nähakse Soome kaupadel, samuti hinnatakse kõrgelt Muuga terminali potentsiaali rahvusvahelise jaotuskeskusena, mis teenindab Skandinaavia ja Loode-Venemaa turgu, selgus Muuga multimodaalse kaubaterminali analüüsi esialgsetest tulemustest.

"Kui võrrelda Ernst & Youngi uuringu andmeid Muuga kaubaterminali analüüsi esialgsete tulemustega, võib öelda, et meie vaade Rail Balticu kaubamahule on optimistlikum. Eelkõige selles, mis puudutab Soomest tulevat kaubamahtu ja neid kaupu, mille sihtkoht on Euroopa sisemaal, eemal suurematest Läänemere ja Põhjamere sadamatest. Suurte sadamate lähiümbruses on konkurents karm ja seal on Rail Balticule meri nii nüüd kui ka edaspidi tõsiseks konkurendiks," avaldas Civitta Eesti juhtivkonsultant Meelis Niinepuu.

Uuringu järgi on Rail Balticu käivitumise järel esimestel aastatel kaubamaht suurusjärgus 5 miljonit tonni, millest Soome kaupade maht on *ca* 2 miljonit tonni. Kaubamahu tippu ennustatakse aastaks 2045–2050, mil Rail Balticul veetakse hinnanguliselt 10 miljonit tonni ja millest Soome kaubamaht moodustab kuni poole.

Väga hea positsioon

"Nendele kaubamahtudele lisandub ida-läänesuunaline kaubamaht. Siin on Muuga kaubaterminalil väga hea potentsiaal nii Hiina-Skandinaavia kui ka Loode-Venemaa jaotuskeskusena. Juba praegu tegutseb siin kaks Skandinaavia ettevõtet, kes varustavad igal nädalal oma Norra kliente mitte oma Oslo laost, vaid Muugalt. Rail Balticu saabumine Muugale parandab Tallinna Sadama konkurentsipositsiooni logistika väärtusahelas," lisas Niinepuu.

Suuremate trendidena tuvastas uuring kaupade jätkuva konteineriseerumise ning keskpikal distantsil liikuva maanteetranspordi ülekandumise raudteele.

"Väga suurt potentsiaali nähakse Kesk- ja Lõuna-Euroopa vahelise kaubavahetuse teenindamisel, s.o Poola, Austria, Tšehhi, Ungari, Sloveenia, Itaalia. Peame tegutsema targalt, et seda potentsiaali realiseerida," ütles Rail Baltic Estonia projektijuht Vaiko Eggert.

Uuringut teevad konsultatsioonifirmad Civitta ja DB Engineering & Consulting GmbH.

LOGISTIKAUUDISED.EE

TASUB TEADA

Mida ja kuidas täpselt uuritakse?

Eesmärk on selgitada välja Muuga Rail Balticu kaubaterminali võimalikud asukohad, terminali tehnoloogilised funktsioonid ja hinnata terminali tasuvust. **Analüüsitakse** terminali võimalikku kaubamahtu aastani 2055.

Selleks tehti Eestis, Lätis, Leedus, Soomes, Venemaal ja mujal Euroopas üle saja intervjuu, analüüsiti üle 700 asjakohase kauba siht- ja lähtekoha vahelise kaubavoo ja tehti suuremahuline dokumendianalüüs.

24

miljonit eurot aastas on valitsus lootnud teenida tulu suhkrumaksuga.

MAKSUD

Riik otsib suhkrumaksule erandit

Rahandusministeerium esitas esmaspäeval riigikogu rahanduskomisjonile ettepanekud magustatud joogi maksu seaduse eelnõu muutmiseks, et magustatud ja maitsestatud piima- ning jogurtijoogid saaksid maksuvabastuse.

Meedias ilmunud väidetele vastupidiselt soovib ministeerium sellised joogid just maksust vabastada, teatas ministeerium pressiteates.

Ministeerium soovib täpsustada ja täiendada eelnõus magustatud joogi mõistet ja lisada magustatud joogi termini alla ka piima ja hapendatud piima baasil valmistatud joogid, sh taimsed piimad, mis sisaldavad suhkrut või magusainet. Samas soovib ministeerium kehtestada magustatud piimatoodetele erand ja jätta need suhkrumaksu alt välja. Erandi kehtimise jaoks on vaja riigiabi luba Euroopa Komisjonilt.

Vastupidine lahendus ehk seaduses välistamine ja riigiabi mainimata jätmine oleks riskantne. Kui Euroopa Komisjon pole riigiabi andmisega nõus, kohustutaks sisse nõudma vahepeal tasumata jäänud maks intressidega, mis võib mõjuda Eesti tööstustele laastavalt. Lisaks võib komisjon määrata riigile trahvi.

Piima ja hapendatud piima baasil valmistatud jooke vabastavad või kavatsevad vabastada maksust ka paljud teised riigid.

ÄRIPÄEV.EE

SUURBRITANNIA

Brexit: Theresa May tahab tug

Eesti ELi eesistumise aega jäävaid tõsisemaid teemasid on läbirääkimised Suurbritannia lahkumise üle Euroopa Liidust ehk Brexiti-kõnelused.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

▶ Terrorirünnakud muutsid valimiste fookust – peaminister Theresa May ütles, et on valmis muutma inimõiguste kaitsmiseks kehtestatud seadusi, kui seda on vaja tulemuslikumaks võitluseks terrorismiga. FOTO: EPA

Tänased erakorralised üldvalimised Suurbritannias kuulutas peaminister Theresa May välja eelkõige selleks, et saada valijatelt nende kõneluste jaoks tugevam mandaat.

Fookus muutus

Ootamatud sündmused – valimiskampaania ajal toimunud terrorirünnakud Manchesteris ja Londonis – on kampaania fookust nihutanud ning muutnud valimiste võimaliku tulemuse vähem selgeks kui aprillis, mil May erakorralised valimised välja kuulutas. Toona oli konservatiividel ligi 20% edumaa. Nüüd on tööpartei järele võtnud. Viimasel nädalal enne valimisi on arvamusküsitlused näidanud isegi väga tasavägise võitluse võimalust.

Briti naela ja finantsturgude väljavaatest hinnatakse kõige kehvemaks tulemuseks seda, kui ükski partei valimistel veenvat enamust ei saa, näitas agentuuri Bloomberg korraldatud küsitlus. See lisaks ebakindlust ka Brexiti-kõnelusteks, mis valimiste järel täie hooga algama peaks. Kõneluste voor on kavandatud 19.–20. juunile. See on nädal, mil täitub aasta referendumist, kus britid hääletasid end Euroopa Liidust välja.

Kes toob parima kokkuleppe?

Poliitikavaatlejad on valdavalt seda meelt, et konservatiivid jäävad siiski peale ja Theresa May jätkab peaministrina. Viimastel päevadel enne valimisi püüdis ta debatti julgeolekuteemadelt tagasi Brexitile tuua, toonitades, et valijatel tuleb otsustada, kes suudab neile Brüsselist parima kokkuleppe välja kaubelda. See on Suurbritannia edasise käekäigu jaoks määrav teema. May valimiskampaania põhiteema on lubadus tagada tugev ja stabiilne valitsus.

❞ Aasta eest hääletasid britid helgema tuleviku poolt EList väljas, kuid kõik sõltub kokkuleppest Brexiti-kõnelustel.
Suurbritannia peaminister Theresa May

Terrorirünnakutega sattus May aga löögi alla, kuna oli David Cameroni valitsuse siseministrina politseijõude kärpinud. Londoni linnapea Sadiq Khan ütles, et May võidu korral on terrorirünnakute tõrjumine raskem. Samas ei ole tööparteil siin veenvaid alternatiive pakkuda.

Tööpartei juht Jeremy Corbyn on oma valimiskampaanias rõhunud rohkem sotsiaalsetele teemadele ja ebavõrdsuse vähendamisele ning püüdnud pensionäride hääli, keda pahandasid Theresa May algul välja käidud plaanid toetusi vähendada. Ettevõtted tahab ta kõrgemalt maksustada ning osa tegevusalasid, nagu raudteetransport ja veevarustus, taasriigistada.

Naela rusikareegel

Suurbritannia naela jaoks oleks parim tulemus konservatiivide ülekaalukas võit. See annaks Theresa Mayle rohkem manööverdamisruumi ka Brexiti-kõnelustel. Väiksem enamus parlamendis sunniks Mayd aga rohkem arvestama konservatiivide partei selle leeriga, mis nõuab Euroopa Liidust lahkudes nii-öelda puhast lõiget ehk selge-

VÄLISPOLIITIKA

Miljarditehing maksis suhted naabritega

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee

Kui esmaspäeval teatasid viis Lähis-Ida riiki, et katkestavad diplomaatilised suhted Katariga, kuna too toetab terrorismi, siis Financial Timesi andmetel on loo tagapõhi palju kirevam, kui esialgu paistab.

Selgub, et üks ajendeid, mis tegi Katarist diplomaatilise paaria, oli riigi otsus maksta kuni miljard dollarit selle eest, et Iraagis röövitud kuningliku perekonna liikmed pääseksid vabadusse.

Nimelt röövis 2015. aastal Iraani toetatav militaarne rühmitus Kata'eb Hizbollah 26 inimest, kes pidasid Iraagis pistrikujahti. Miljarditehing pani Egiptusel, Saudi Araabial, Bahreinil, Araabia Ühendemiraatidel ja Jeemenil kannatuse katkema. Lähis-Ida riikide militaarjuhid ja valitsusametnikud ütlesid Financial Timesile, et peale pistrikujahil viibinute maksis Katar ka selle eest, et vabaduse pääseksid 50 sõjaväelast, kelle džihadistid olid Süürias kinni pidanud. FT allikate jutu järgi maksis Katar korraga kahele Lähis-Ida mustas nimekirjas olevale jõule: 700 miljonit dollarit nii iraanlastele kui ka kohalikule šiiitide militaarsele rühmitustele. 200–300 miljonit dollarit läks Süüria islamistlikele rühmitustele, enamik sellest Tahrir al-Shamile, mida seostatakse Al Quaedaga.

Aprillis sõlmitud tehing suurendas Katari naaberriikide seas muret, millist rolli mängib see väike gaasirikas riik piirkonnas, mida laastavad konfliktid ja pidev võitlus. Esmaspäeval need viis riiki astusidki erakordse sammu ja katkestasid Katariga igasugused diplomaatilised suhted ja ka transpordisidemed. Põhjuseks toodi asjaolu, et riik toetab ekstremiste ja terroriste.

Bloombergi andmetel on Katari "väljaviskamisel" terve rida põhjuseid, mis said alguse juba 1995. aastal, kui praegune emiir šeik Tamin bin Hamad al Thani võttis võimu oma saude pooldavalt isalt ning hakkas veeldatud maagaasi eksportima.

LOE VEEBIST

"Miljarditehing maksis suhted naabritega" artikkel pikemalt **www.aripaev.ee**

gevat mandaati

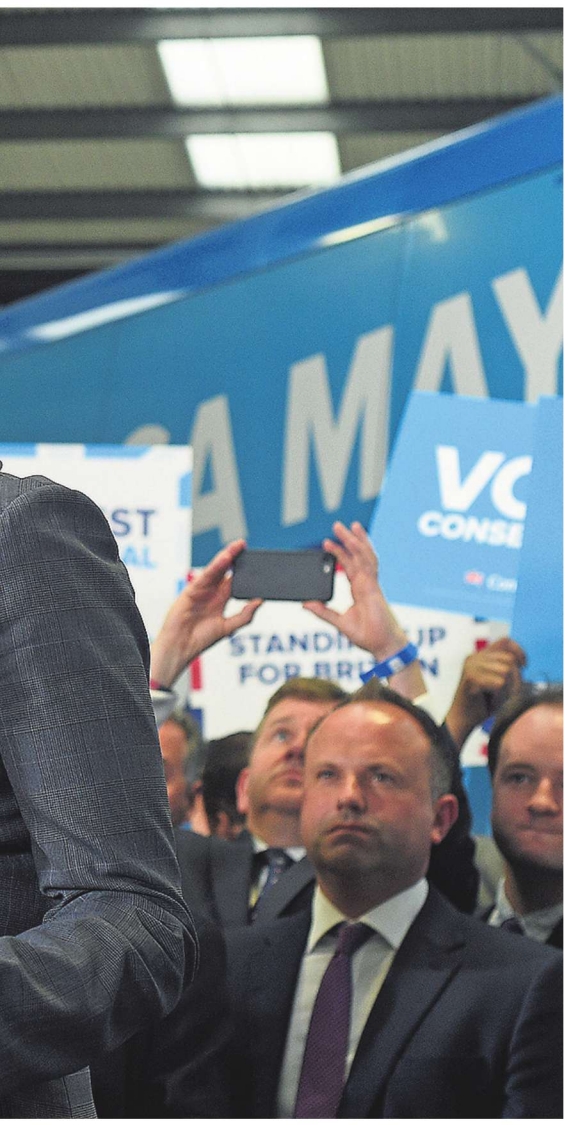

mat sidemete katkestamist. Euroopa Liit on Suurbritannia suurim kaubanduspartner.

"Turgudel kehtib väga lihtne rusikareegel: mida suurema enamuse konservatiivid saavad, seda parem sterlingile," ütles Bloombergile RBC valuutaturgude strateeg Adam Cole. See võiks kergitada sterlingi kursi USA dollari suhtes 1,31 dollarile. Väiksema ülekaalu korral lähevad analüütikute arvamused sterlingi käitumise teemal lahku.

Kui peaks võitma tööpartei, tähendaks see lühikeses vaates naela nõrgenemist, kuid võiks pikemas vaates olla naelale positiivne, kuna tööpartei puhul eeldatakse vähem dramaatilist Brexitit. Teisisõnu suuremaid jõupingutusi, et säilitada juurdepääs Euroopa Liidu ühisturule. "Ma arvan, et kui tolm settib, ei pea turud tööparteid sugugi halvaks tulemuseks," ütles Bloombergile Nomura valuutastrateeg Jordan Rochester. Majandus saaks ergutust eelarvekulutuste suurendamistest, teisalt võivad selline kurss ja võla kasv muuta keskpanga rahapoliitikat. Leiboristide võitu siiski ei oodata, küll aga võib mõeldav olla koalitsioonivalitsus.

Kõige halvem tulemus oleks, kus ükski partei ei saa selget enamust. Siis on küsimärgi all nii uue valitsuse moodustamine kui ka väljavaated kiiresti Brexiti-kõnelusi alustada. Adam Come prognoosib sellisel juhul Briti naela nõrgenemist 1,20 dollarile.

Kasv on pidurdunud

Suurbritannia majanduse seis on nõrgenenud. Kui varem sai Theresa May osutada, et Suurbritannia majanduskasv oli arenenud tööstusriikide seas kõige kiirem, siis selle aasta esimeses kvartalis oli see G7 riikide seas kõige nõrgem. Suurbritannia majanduskasv aeglustus 0,2%-le. Samal ajal on naela nõrgenemisest kiirenenud inflatsioon, mis sööb vähemaks inimeste reaalsissetulekut. Palgatõusu tempo pole suutnud inflatsiooniga sammu pidada. Kui ettevõtted investeeringud Brexiti-läbirääkimiste tulemusi oodates ootele jätavad, jääb oluline mootor majanduses tühikäigule.

OECD prognoosib värskes maailmamajanduse ülevaates Suurbritannia SKP kasvu aeglustumist läinud aasta 1,8 protsendilt tänavu 1,6%-le ja tuleval aastal 1 protsendile.

"Suurim risk majandusele on ebakindlus, mis ümbritseb Euroopa Liidust lahkumise protsessi," nentis OECD. "Kui kindlusetust on rohkem, võib see kodumaiseid ja välisinvesteeringuid mõjutada prognoositust rohkem. Kui kõnelused liiguvad kiiresti edasi ja sidemed Euroopa Liiduga jäävad tugevaks, võib tulemus olla arvatust parem."

Financial Times kirjutas äsja, kuidas ELis kardetakse läbirääkimiste võimalikku karile jooksmist. Euroopa Liit on esitanud oma nõudmised – esmalt tuleb läbi rääkida lahkumise tingimused ja alles siis saab hakata kõnelema ELi ja Suurbritannia uute suhete kokkuleppest. Eriti teravaid vaidlusi võib oodata "arve" üle, mille EL brittidele EList lahkumiseks esitada kavatseb.

TULEMUS

Soome IT-firma käive kasvas Eestis 70%

Soome IT-firma Vaimo kasvatas müügitulu 70 protsenti ja teenis üle 330 000 euro kasumit.

Äripäeva infopanka jõudnud ettevõtte majandusaasta aruandest selgub, et programmeerimisfirma Vaimo OÜ müügitulu kasvas eelmisel aastal (võrreldes aasta varasemaga) 67 protsenti, 3,09 miljonile eurole. Ärikasum suurenes 88 129 euro võrra, 331 339 eurole. (+36 protsenti).

Firmas töötas eelmisel aastal 35 inimest, võrreldes 2015. aastaga palgati juurde seitse töötajat. Käive töötaja kohta kasvas 33 protsenti, 88 423 eurole.

Osalt on käive ja kasum tõusnud nii palju selle tõttu, et ettevõtte 2015. aasta majandusaasta kestis vaid 8 kuud, eelmine majandusaasta aga 12 kuud. Vaimo OÜ põhitegevus on tarkvaraarendus ja programmeerimine. Teenuseid osutatakse Rootsis, Suurbritannias, Soomes ja Taanis asuvatele ettevõtetele. Vaimo kontsern tegeleb Magento platvormil põhinevate e-kaubanduse lahenduste arendamisega ja pakub klientidele e-poe tarbeks täislahendust. Firma loodab kasvu ka selleks aastaks.

62
protsenti kasvas aastaga ettevõtte keskmine brutotasu, mis teeb palgaks 3315 eurot kuus.

Vaimo emafirma on Rootsi ettevõte Icommerce Nordic AB. Viimasel kahel aastal Eesti firmast dividende ei võetud.

INFOPANK.EE

AUTOTÖÖSTUS

Musk jagas uut infot

Tesla tegevjuht Elon Musk avalikustas teisipäeval ettevõtte kahe uue automudeli kohta uusi detaile, vahendab CNBC.

Musk rääkis Tesla iga-aastasel aktsionäride koosolekul nii Model Y mahturist kui ka niiöelda poolveokist, mis avalikustatakse selle aasta septembris.

Ta ütles, et veoki disaini on arutatud "suurimate klientidega" ning viimased juba teavad, mida ettevõte teeb. "Peaksite tulema ka mudeli esitlusele, sest üllatusi võib palju tulla," lausus ta.

2019. aastaks planeeritud Model Y mahtur (*crossover*) põhineb värskel platvormil ja see ehitatakse täiesti uues tehases, ütles Musk. Ta lisas, et ettevõte tegi Model X sportmaasturi ehitamisel vea, sest elektriauto platvorm põhines Model S-il, mis on tegelikult sedaan.

ÄRIPÄEV.EE

Äripäev

Võtame tööle
ASSISTENDI

Sinu tööülesanneteks on:
- meid külastavate ja meile helistavate inimeste sõbralik ja kiire teenindamine
- dokumendiliikluse organiseerimine
- firma intraneti ja firmaveebi administreerimine
- büroo korrashoiu tagamine ja bürootarvetega varustamine
- töötajate abistamine ja assisteerimine

Ootame kandideerima energilist, hea suhtlemisoskusega, korrektset ja korda armastavat inimest.

Vajalik on hea arvutikasutamise oskus, inglise keele valdamine kõnes ja kirjas ning vene keele oskus suhtlustasandil.

Kandideerimiseks saada sooviavaldus ja CV hiljemalt **12. juuniks 2017** aadressil virve.pihlak@aripaev.ee.

4 PÕHJUST, MIKS KANDIDEERIDA:

Huvitav ja vaheldusrikas töö

Energiline ja põnev meeskond

Väga soodsad sportimisvõimalused

Talvine lisapuhkus

▶ Kas Lätis pole mitte odavam – nii võib praegu Eesti klient alkoholiriiuli ees tihti mõelda.
FOTO: ERIK PROZES

KAUBANDUS

Aktsiisitõus sunnib alkoholimüüjaid uusi nippe otsima

Jaekettide alkoholimüük on viimase aastaga kahanenud üle 10 protsendi. Aasta alguses tõusnud alkoholiaktsiis keerab olukorrale veel vindi peale ja sunnib kaupmehi uusi kokkuhoiunippe otsima.

LENNART KÄÄMER
kaasautor

"Aktsiisitõus mõjutab müüginumbreid kindlasti. Lisaks tuleb välja tuua tarbimisharjumuste muutumine ehk inimesed lihtsalt tarbivad alkoholi vähem. Kolmandana mõjutab turgu piirikaubandus. Tulemuseks ongi alkoholi kategooria maht langenud aastaga 9–13%," nentis Rimi Kaubanduse Eesti ostujuht Margus Amor.

Eesti ettevõtjal on kohanemise kogemused varasemast olemas ning tüüpiliselt hõlmavad need tööhõive vähendamist ja võimaluse korral tegevuse viimist stabiilsema maksukeskkonnaga territooriumile.

Ühe suurema siinse maaletooja Dunker Estonia OÜ tegevjuhi Arvo Kase sõnul otsitakse nn uusi kliente Läti piirikaubandusest ning e-kaubanduse vahendusel.

"Eesti jaehindade konkurentsivõime langust võrreldes naaberturgudega võib mingil määral kompenseerida leppimine madalama kasumimarginaaliga, kuid Lõuna-Eesti tarbijaid on juba harjutatud Läti piiripoode regulaarselt külastama," sõnas Kask.

13
protsenti võib Rimis olla alkoholi müük kahanenud.

Jaeketid asuvad otse importima

Olukorras, kus müügile on langus nii-öelda sisse kirjutatud, tuleb jaekauplejatel leida nutikaid võimalusi, et oma sortiment pildil hoida. Ühe lahendusena on asutud alkoholi otse importima ehk loobutakse maaletooja vahendusteenusest.

"Otsekontakt annab meile kulude kokkuhoiu. Tavapärane on, et tootjad tellivad edasimüüjatelt veel hulga teenuseid, mida meie ei vaja. Jättes need teenused vahelt ära, tekib tootjal kulude kokkuhoiu võimalus ning selle arvel saame tootjalt paremat hinda," selgitas Amor.

Teisalt võivad otse importides ühekordsed ostukogused olla suuremad. Teisisõnu ollakse sunnitud rohkem vahendeid kauba alla kinni panema. Õige tasakaalu otsimine on sellises olukorras igapäevane töö.

Dunker Estonia tegevjuht oli nõus, et muutused sisseostupoliitikas tagavad kettide omatoodetele priviligeerituma positsiooni riiulitel. Kas soodne hind ka alati tarbijaid nagu mesilasi keedisepaja äärde meelitab, on iseasi.

"Siin peitubki jaeketi omatoote võlu ja valu – soov olla konkurentsivõimeline iga hinna eest surub alla müügihindu ja toote rentaablust," leidis Kask.

Lisaks on alkohol, eriti vein, supermarketis paljuski impulsstoode. See tähendab, et tarbija seisukohast tuleb mängu veel mitu asjaolu: kaubanduslik välimus, kaubamärgi tuntus, turundus. Sellist laiema spektriga konkurentsivõimet saavad praegu pakkuda ikkagi spetsialiseerunud maaletoojad ja tootjad.

"Kaubandusketi omatooted tähendavad küll tihedamat konkurentsisõela, kuid tänu Eesti jaekaubandusturu üpris killustunud struktuurile jääb selle mõju taluvuse piiridesse," kommenteeris Kask muutusi maaletooja seisukohalt.

Tarbimise langus elavdab turu üldpilti

Turu tervikpildile võivad tarbimisnäitajate langus ja kaupluste kasinuspoliitika mõjuda hoopis värskendavalt.

Klammerdumine kohalike edasimüüjate külge toob kaasa ühetaolisuse – jaeketid ostavad kauba sisse samadelt vahendajatelt, poodide sortiment hakkab korduma ja turg tammuks nagu ühe koha peal.

Otse importides on igal poeketil seevastu kaubavalikust oma nägemus, lävitakse erinevate tootjatega ja napsuvalik turul tervikuna mitmekesistub.

"Näiteks praegu alkoholikultuuri käsitööõlle- ja viskikampaaniatega harinud Rimi kostitab kevade teises pooles kliente kõvasti uuenenud veinisortimendiga," märkis Amor.

Üldiselt üksikule liikudes võib vaielda, kas selline kaupluste omailmeline formaat ja originaalitsemine sortimendiga ka tavatarbijat kõnetab.

"Igapäevaostlejale võib see mõjuda kui vähevarieeruv tootevalik. See võib omakorda viia kaubandusketi atraktiivsuse languseni," arutles Kask.

Lõpuks tuleb tõdeda, et manööverdada, mis sa manööverdad, täielikult hinnatõusu vältida pole kellelgi võimalik. Löögi saavad ka jaekettide omatooted, kuna aktsiis moodustab nende maksumusest üsna arvestatava osa. Praeguste suundumuste lahendused on aga Stenbocki maja peremeeste, mitte maaletoojate ja jaemüüjate käes.

KOMMENTAAR

Tehingud veinimõisatega sommeljeede valvsa pilgu all

KRISTINA MUSTONEN
Maxima Eesti ostudirektor

Selge see, et maksumuudatusel on selge mõju nii kaupluste sortimendile kui ka märkimisväärseks kasvanud piirikaubandusele. Viimasele võib prognoosida suvel veelgi hoogsamat mahu kasvu. See seab löögi alla nii tulu kaotavad kohalikud kauplejad kui ka maaletoojad.

Aktsiisitõusu kõrval on otsetarne ajendeid teisigi. Meie kaubagrupi areng on dünaamiline ehk tarbimise osakaal sõltub ka hooajalisusest. Näiteks õlle ja roosa veini puhul.

Alkohoolsetest jookidest ostamegi otse sisse enim veine. Hakkasime rohkem kui kahe aasta eest tutvustama kauplustes pakutavat sortimenti, kuhu oli kaasatud ka meie endi maaletoodav veinimõisate toodang. Iga meie valiku taga on oma ala asjatundjad, sealhulgas sommeljeed.

Otsetarned Euroopa suurematelt turgudelt ja müüjatelt võimaldavad saada soodsamat sisseostuhinda, teisalt tutvustada uusi tooteid ja kaubamärke. Sellisest ostupoliitikast on võita ka klientidel, sest kvaliteetsed ja eksklusiivsed tooted otse veinimõisatest jõuavad igaüheni tunduvalt soodsama hinnaga.

Otsetarned Euroopa suurematelt turgudelt ja müüjatelt võimaldavad saada soodsamat sisseostuhinda.

▲ **Kõik töötajad võiks teada, kus asub ettevõttes tulekustuti.** FOTO: JULIA-MARIA LINNA

OHUTUS

Ettevõtetel tekib tuleohutuse ülevaatuse tellimise kohustus

MERIT PÄRNPUU
merit.parnpuu@aripaev.ee

Rohkete puuduste tõttu tuleohutusnõuete täitmisel on päästeametil juba pikka aega tööd rohkem, kui teha jõutakse. Seetõttu tahetakse lähiaastatel muuta suuremate hoonete tuleohutuse ülevaatus kohustuslikuks ning kaasata järelevalvesse erasektor.

Ametil ei ole plaanis anda järelevalve funktsiooni täies mahus erasektorile üle, vaid pigem tahetakse erasektorit kaasata, rääkis päästeameti ohutusjärelevalve osakonna juht Marko Rüü Äripäeva tuleohutuskonverentsil.

Rüü kinnitusel ei vasta kuulujutud järelevalve funktsiooni üleandmisest erasektorile tõele. "No ei ole meil sellist plaani ja ma kardan, et see ei saaksk olla Eestis võimalik, sest keegi võib küll tähelepanu juhtida, aga erasektor ei saa puudusi menetleda. Ta võib küll soovitada ja anda nõu, et tehke seda või teist, aga mingit sanktsiooni erasektor rakendada ei saa."

Kui erasektor teeb tuleohutuse ülevaatusi ning lepib kinnisvaraomanikuga kokku, mis tähtajaks peavad ettekirjutused olema täidetud, annab tuleohutusekspert edaspidi kontrollimas käimisest ning avastatud puudustest teada ka päästeametile. Ja kui tähtajaks ei ole probleem likvideeritud, sekkub päästeamet, selgitas Rüü asjade käiku.

Kontrollikohustus ja asjade käik pannakse kirja neisse seadusemuudatustesse, mida praegu ette valmistatakse.

"Üks probleem, mida me tuleohutuse seaduse muudatustega soovime lahendada, on see, et meie hinnangul on ehitisi vaja kontrollida rohkem kui päästeamet riskipõhiselt suudab," märkis Rüü.

Päästeamet teeb aastas umbes 4000 tuleohutuse ülevaatust, samas kui ülevaatust vajavaid hooneid on Eestis 600 000 ringis. Samuti on päästeameti töötajad täheldanud, et igas hoones, kus ametnik käib, leitakse parandamist vajavaid puudusi.

Ei pea siiski kartma, et inimeste kodusid hakataks massiliselt kontrollimas käima. Päästeameti sihikul on pigem 70 000 kuni 100 000 suuremat, avaliku kasutusega või tööstusotstarbelist hoonet.

Kinnisvarauudised.ee

PANE TÄHELE

Tuleohutuskonverents 2017

24. mail toimus Tallink Spa & Conference Hotelis Äripäeva tuleohutuskonverents, kus jagati järgimist väärt kogemusi ja nõuandeid, pakuti vastuseid põletavamatele küsimustele ja suurt pilti tuleohutusturul toimuvast.
Vaata lähemalt konverentsil toimunu kohta Äripäeva teemaveebist **kinnisvarauudised.ee**.

Mis veel dokumentides muutub?

Viimase kümne aasta jooksul kasutuses olnud ehituslikud tuleohutusnõuded vaadati üle ja täpsustati märtsi lõpupäevil allkirjastatud siseministeeriumi määrusega nr 17.

Tänavu muudetakse ka tuleohutuse standardeid, mis on vaja viia uue määrusega kooskõlla. Päästeameti ohutusjärelevalve osakonna juhi Marko Rüü sõnul on segadust tekitanud küsimus, et kui erinevalt seadustest ja määrustest ei ole standardid kohustuslikud, kuidas saavad need tuleohutust reguleerida. Uude määrusse on lisatud standarditest palju detaile. Selgelt on välja toodud, et ehituslikku tuleohutust saab tõendada, lähtudes kas määrusest või muust asjakohasest õigusaktist, normdokumendist ning tootjajuhisest. Standard on kõige tehnilisem, detailsem ja lihtsamini kättesaadav võimalus ohutuse tõendamiseks. Seetõttu on alati mõistlik lähtuda standarditest, kui on vaja midagi väga detailselt lahendada, ütles Rüü.

Valmis on saanud tuleohutuse seaduse väljatöötamiskavatsus, mis hakkab erinevate asutuste vahel ringi liikuma juunis. Rüü märkis, et pärast seda saab laiem ring spetsialiste seaduse loomisel kaasa rääkida.

"Meie oleme oma ettepanekud teinud, mida seal peaks muutma ja mida see peaks sisaldama," ütles Rüü ja lisas, et seadus peaks valmis saama juba järgmisel aastal ning selle eeldatav jõustumisaeg on 2019. aastal.

PANGANDUS

Hispaania suurpank osteti ühe euroga

Banco Santander SA ostis Banco Popular Espanol SA eile toimunud oksjonil ühe euro eest, vahendas MarketWatch.

Enne seda oli Euroopa Keskpank teatanud, et Banco Popular, mis on Hispaania suuruselt kuues pank, on "tõenäoliselt kokku kukkumas". Santander teatas, et plaanib turgudelt koguda enne suve lõppu 7 miljardit eurot, millega loodetakse Banco Populare bilansi seisu parandada.

Teiste suuremate Hispaania pankade olukord on hea, just Banco Populare on olnud nõrgim lüli. Riigi kinnisvarabuumi lõppedes kaotas pank kümneid miljardeid eurosid ning selle aktsia on ainuüksi viimase nädalaga odavnenud 50 protsenti. Investorid on tundnud muret, kas pank suudab oma varad maha müüa, kapitali koguda või ostja leida.

"Arvame, et pank ei suuda lähitulevikus võlgasid ja kohustusi täita," ütles Euroopa Keskpank kolmapäevases avalduses. Euroopa Komisjon andis välja eraldi pressiteate, milles rõhutas, et Euroopa maksumaksja raha pole tehingus kasutatud.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Säuts lükkas bitcoini kukkuma

Miljardär Mark Cuban kirjutas Twitteris, et bitcoini hind on mullis, misjärel hakkas krüptovaluuta odavnema, kirjutas MarketWatch. "Kui kõik uhkustavad, et bitcoiniga on kerge raha teha, siis see on mullis," kirjutas Cuban, kellel on Twitteris kokku 7,1 miljonit jälgijat.
Bitcoin on sel aastal kallinenud rohkem kui 200 protsenti ja huvi krüptovaluutade turu vastu on järsult kasvanud. Cuban peoga liituda ei taha. "Krüptoraha on nagu kuld. Rohkem religioon kui vara. Vahe on muidugi selles, et kullast saab ilusaid ehteid teha," nentis ta.

Jaemüüja hädas konkurentsiga

Toidukaupade jaemüüja Virma M.T. mullused tulemused olid kehvemad kui 2015. aastal, sest konkurents turul on suur.
Äripäeva infopanka jõudnud ettevõtte majandusaasta aruandest selgub, et Virma M.T. OÜ käive kukkus 2016. aastal (võrreldes eelneva aastaga) 4 protsenti, 3,003 miljonile eurole. Ärikasum vähenes seejuures 2409 euro võrra, 8442 eurole. "Toidu- ja tööstuskaupade hinnad on kümne aastaga tõusnud, aga tugeva konkurentsi tõttu siseturul tuleb hinnad hoida suhteliselt madalal," seisab aruandes.
Ettevõtte omanikud on Tõnu Taal ja Tarmo Taal (kummalgi 50 protsenti). Eelmisel ja üleeelmisel aastal firmast dividende ei võetud.

Paberimüüja 13kordistas käibe

Pabertooteid müüv Board Concept 13kordistas käibe ja kahekordistas kasumi. Omanikud otsustasid sel aastal ka dividendi võtta.
Board Concept OÜ müügitulu oli 3,28 miljonit eurot ja ärikasum 56 967 eurot.
Ettevõtte põhitegevus on pabertoodete hulgimüük. Ettevõtte juhatuse liikmed on Mikhail Kashkanov ja Olga Lembinen. Eelmisel ja üleeelmisel aastal firmast dividende ei võetud, küll aga tehti otsus maksta sellel aastal välja 60 000 eurot dividende.

toimetaja Anu Jõgi
667 0169
anu.jogi@aripaev.ee

KOMMENTAAR

Jüri Ratas – Kung Fu Panda

Nii kui näen Jüri Ratast, tuleb mulle kohe meelde Kung Fu Panda. Ja Kung Fu Panda on ju väga sümpaatne, kuigi mul ei ole mingeid erakondlikke eelistusi.

Kuidas suudab Ratas võidelda või kokku leppida kõigi nende tegelastega, kes tal seal erakonnas on – seda mina küll ei oska arvata. Kui palju on tal seal neid Oudeki Loonesid ja Yana Toomisid, kes avalikult või vargsi teatud tähtpäevadel Georgi linti kannavad? Asi pole ju ilusas lindikeses, vaid selles, et see väljendab impeeriumi igatsust-ihalust. Loogiliselt lähenedes tähendab see ühtlasi seda, et inimene, kes seda kannab, igatseb Eestit näha kord jälle Vene impeeriumi koosseisus?

Välja visata ka ei saa

Aga mis peab tegema Ratas – ta ei saa ju kõiki neid inimesi, kes seda endamisi ihalevad, oma parteist välja visata? Ja ei saa ka Mihhail Korbi pähe auku puurida, et kontrollida, kumba juttu ta ise tõsiselt võtab, kas seda, mis rääkis vene keeles, või seda, mis eesti keeles. Väga võimalik, et mõlemat – nii nagu ütles ühes ETV-usutluses üks Narva venelane: niikaua, kui Narvas on elu jõukam kui Ivangorodis, tema küll Venemaale tagasi ei taha.

Selle tõttu on maksupoliitika tõsine asi – juba iseenesest on vaesele Eestile raske see 2%, mis me sõjaväkke peame panustama. Aga kõik me, kes tahame iseseisvat Eestit, saame aru, et teisiti ei või. Rikkad riigid, nagu Saksamaa, ütlevad, et neil selleks raha ei jätku.

Astmeline tulumaks – nii nagu see praegu on meil nüüd kehtestatud – on minu meelest küll leebe, leebem näiteks kui USAs, kui ma ei eksi.

Paindlikkus tundub sümpaatne

Ülejäänud muudatused maksustamises? Mina oma peaga – kuna olen loomult väga ettevaatlik – oleksin püüdnud vist alkoholiaktsiise natuke leebemalt sisse viia – mõeldes just Lätile. Tean, kuidas juba mõnikümmend aastat tagasi rootslased Göteborgist kaubareise tegid – üle Taani väina Helsingøri. Ikka bussitäite kaupa. Rikkaid riike see kaubaturism eriti ei kõiguta. Aga meie pole ju rikkad.

Mis mulle sümpaatne tundub – paistab, et praegune valitsus ei ole nii hirmus jäik, kui oli viimastel aegadel Reformierakond. Et ta on võimeline ka tagasi tõmbama neid järske muudatusi, mis on teha tahtnud.

Eks see Eesti riik ole oma eelarve ja maksupoliitikaga nagu Eesti üksikema oma palganatukesega – hoia kokku elektrilt või piira duši all käimist või jäta ostmata juust ja maasikad – ikka ei venita välja…

MARI SAAT
kirjanik

Kuidas suudab Ratas võidelda või kokku leppida kõigi nende tegelastega, kes tal seal erakonnas on – seda mina küll ei oska arvata.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Laastu-Antsust rohelise hämani

Eesti metsatööstus veab meie oma majandust, mitte ei toida väljamaa kontserne.

See oli aasta 1968 suvevaheajal. Saime koos koolivend Silma Urmasega peenikese jobi Suure-Jaani Metsamajandi laiatarbetsehhis. Varustasime katuselaastutootmise üksust kuusepakuga. Töö seisnes selles, et igal hommikul rakendasime vankri ette hobuse nimega Liberaal ning valisime pikatüve järkamise estakaadilt sobivad kuusepropsid, mille me parajateks juppideks saagisime. Saadud pakud viisime lõikuspingi juurde, kus need siis laastuks lõigati.

Laastu-Ants oli rikas mees

Laastulõikust korraldas isiklikult Laastu-Ants, kelle nimi oli tegelikult Hans Ehrenpreis (tõlkes auhind). Lageda taeva all seisev pink oli tema enese konstrueeritud ja ehitatud. Hiigelsuur hooratas liigutas höövlitera, mis edasi-tagasi liikus ning mõnusa sahinaga pakust vaigulõhnalisi laaste välja lõikas. Laast sorteeriti, pandi pakki ja ladustati riitadesse, kust neid oli siis lihtne ostjatele välja anda. Mõnikord saime ise ka seda veel eriti tasuvat tööd teha, kui laastusorteerijad-naised miskil põhjusel töölt ära olid.

Tsehhi meister, Paelama külast pärit Aasma Eku teadis rääkida, et Vastemõisa Laastu-Ants oln'd Eesti ajal rikas mees. Käin'd valgete kinnastega Viljandi kõrtsides ja seal olla meest ette ja taha kummardatud. Siis, kui meie Urmasega tema alluvad olime, elas ta metsamajandi katlamajas. Nii umbes kella kolme paiku iga päev peale lõunat tegi ta endal püksid märjaks. Aga sellest polnud midagi, kui tuul oli õigest suunast.

Siberisse ei saadetud teda ilmselt seetõttu, et ta kõik oma vara maha oli laristanud ja

MART ERIK
metsaettevõtja

Jutud ümarpuidu massilisest väljaveost on õiged ainult selle väheväärtusliku osa kohta, mida me ise kasutada ei saa või ei taha.

mitmekümne aasta kestel ehitatud ilmatu suurt maja ta õieti katuse alla ei saanudki. Meile Urmasega rääkis Ants pea iga päev, et vaat kus vanasti Eesti ajal – talumehed seisid juba varahommikul regede ja vankritega tema ukse taga järjekorras. Ja küllap see nii oligi!

Mis 50 aastaga muutunud on?

Statistikaameti ning Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu andmetel toodeti meil saematerjali 2016. aastal 2 183 000 tm. Samal aastal imporditi töötlemata okaspuu saematerjali (loe: laudu ja prusse) lisaks veel 890 000 tm. Eksporditi kõigest 396 000 tm. Pisut aeglane Eurostat annab meile 2015. aasta puidust kokkupandavate majade ekspordi mahuks 286 miljonit eurot. Lähimateks konkurentideks on Saksamaa ja Leedu, vastavalt 130 ja 118 miljoniga.

Meie oma statistikaamet näitab 2016. aastal vastava näitaja suurenemist 9%, võrreldes varasema aastaga. Selle sektori ligikaudu 140 ettevõtet annab tööd 2800 inimesele. Tänu nendele saab tööd veel suur hulk inimesi, alates arhitektidest kuni ehitajateni välja. Eesti oma vajadused on kuhjaga kaetud – on koht, kus raamatuid lugeda ja kunsti seinale üles riputada.

Aga kõige aluseks on mets, mida on järjekindlalt kasvatatud ning majandatud ja nüüd oleme saavutanud oma puidutööstusega sellise taseme, et vastupidiselt laialt levinud eksiarvamusele Skandinaavia kontsernide toitmisest veab see just meie oma majandust. Jutud ümarpuidu massilisest väljaveost on õiged ainult selle väheväärtusliku osa kohta, mida me ise kasutada ei saa või ei taha. Aga selle nimel töötatakse tõsiselt.

Eelmises Maalehe Metsalehes kirjutab lugupeetud emeriitprofessor Toomas Frey süüdimatult, justkui ekspordiks Riigimetsa Majandamise Keskus igal aastal 3 miljonit tm ümarpalki naaberriigi metsatööstuse tarbeks. Vastupidi, meie eespool toodud miljonile tihumeetrile läheneva mahuga saematerjali ost aastas on naabermaade tagasihoidlik panus hoopis meie majandusse, sest see puit väärindatakse just meil edasi. Jah tõesti, ka palki toodi ja müüdi – vastavalt 124 000 ja 261 000 tihumeetrit.

Riigikogu keskkonnakomisjon tegi ettepaneku koguni üldse stepsel seinast välja tõmmata, kui 10 miljonit tihumeetrit raiet aastas täis saab. Otsus tehti tõenäoliselt aru saamata, kui palju Eestis puidu aastane juurdekasv on – ning et näiteks erametsadesse on kogunenud ligi 30 miljonit tihumeetrit halli lepikut (aastaraamat "Mets 2014"), millest suurem osa süsihappegaasina lähima paarikümne aasta jooksul õhku haihtub, kui midagi ette ei võeta.

Kardan, et sel stepsli lool polegi demagoogiaga tegemist, sest see eeldab teadlikku häma. Rohelist värvi hääli pole nii palju, et sellega võiks ühe partei reanimeerida, teist toita ning kolmas saaks veel Tallinna ka üle võtta. Biitlite "Kollases allveelaevas" (1968) oli ka üks tegelane, kes ringi hüples ja kõik, mis ette juhtus, nahka pani. Asi lõppes sellega, et talle sattus ette oma saba ning ta neelas alla iseendagi.

Muide, 10 miljonit tihumeetrit metsaraiet annab parlamendile jagamiseks kokku ligikaudu 700 miljonit maksutulu. Aga see on pikem jutt. Kui väga ka ei tahaks, Laastu-Antsu aega enam tagasi ei saa, kuigi see oli omamoodi armas ja romantiline. Oleme abielus aifõunidega ja kraanist tuleb sooja vett. Isegi välipeldikus on nüüd lõhnakuusk ja puidust tehtud tualettpaber.

KOMMENTAAR

Ärme unusta kolmandat vaala

Katse anda rikkus rahvale tagasi võib rahva hoopis vaesemaks teha.

XIX sajandi majandusteadlased arvasid, et majandus toetub kapitalile ja tööle. Kapitali omanikel on kontroll tootmisvahendite üle, mis annab neile võimu tööjõu üle. Nemad muutuvad aina rikkamaks, teised aina vaesemaks. Õiglane oleks varandus ümber jagada. Hõlbus on kogu rahvas teha suhteliselt jõukaks maades, mida on õnnistatud hinnaliste maavaradega, nagu Norra või Saudi Araabia. Seal, kus sellised maavarad puuduvad, peab riik üritama muul moel saada raha, mida jagada. Reeglina tuleb see igasugustest maksudest.

Praegune valitsus üritab uute maksudega täita riigikassat, sest valimislubaduste täitmiseks tuleb tõsta riigipalgaliste töötasu ning teha palju muud, millele ei ole eelarves katet. Neil, kelle sissetulekut suurendatakse, ei ole midagi selle vastu. Kuid praegusel kosumishetkel oleks vist õigem koguda halvaks ajaks ning püüda hoida tulud kuludest pisemad. Muidu on efekt liiga lühiajaline ega jää isegi laste maksta, vaid tuleb praegusel põlvel endal kanda.

Maksud on fiskaalpoliitika vägev hoob. Harvardi ülikooli majandusprofessor Ricardo Hausmann on juhtinud tähelepanu tõigale, et majandus ei seisa kahel jalal, vaid kolmel vaalal. Lisaks tööjõule ja kapitalile on teadus- ja tehnikarevolutsioonijärgses maailmas oluline oskusteave. Oskusteave asub inimeste peas. Katse anda rikkus rahvale tagasi tegi rahva hoopis vaesemaks näiteks Lõuna-Aafrika Vabariigis, kus olid head eeldused saada Aafrika rikkaimaks riigiks. Valged söödi välja. Mõelgem: mis oleks saanud Eesti Vabariigi oma ülikoolist sada aastat tagasi, kui kõik saksa professorid oleks välja löödud?

TOOMAS PAUL
teoloog ja vaimulik

20aastase kogemusega juhti ei saa luua üleöö, tohutult mitmekesine oskusteave koguneb tasapisi.

Puhas patriotism kinni ei pea

Eesti on olnud lahe paik idufirmadele ja taibukatele inseneridele. Kummatigi lähevad ka meilt mujale paremat palka saama mitte ainult maapiirkondade töötud, vaid ka tippspetsialistid. Ega neid vägisi kinni pidada ei õnnestu, patriotism ei ole praegu eriti kõrgelt koteeritud. Aga vähemalt tuleks kolmanda vaala olulisust meeles pidada ning kõigiti püüda oskusteabe omanikke hoida.

Tohutult mitmekesine oskusteave eksisteerib ainult ajudes. Ta koguneb tasapisi ning teda antakse edasi aeglaselt, tööd tehes. 20aastase kogemusega juhti ei saa luua üleöö. Hausmann tõdeb: "Üksköik kui radikaalselt varasid ümber jagada, ei ole oskusteavet võimalik natsionaliseerida või eksproprieerida. Seda ei saa ajust, kus see on olemas, välja tõmmata nagu hammast suust." Õigemini – välja tõmmata saab, aga asemele ei saa niisama lihtsalt uut.

On suur õnn, kui riigi valitsemine on stabiilne ning riigimeestel on tarviline oskusteave nende töö – poliitika ja majanduselu suunamise – jaoks.

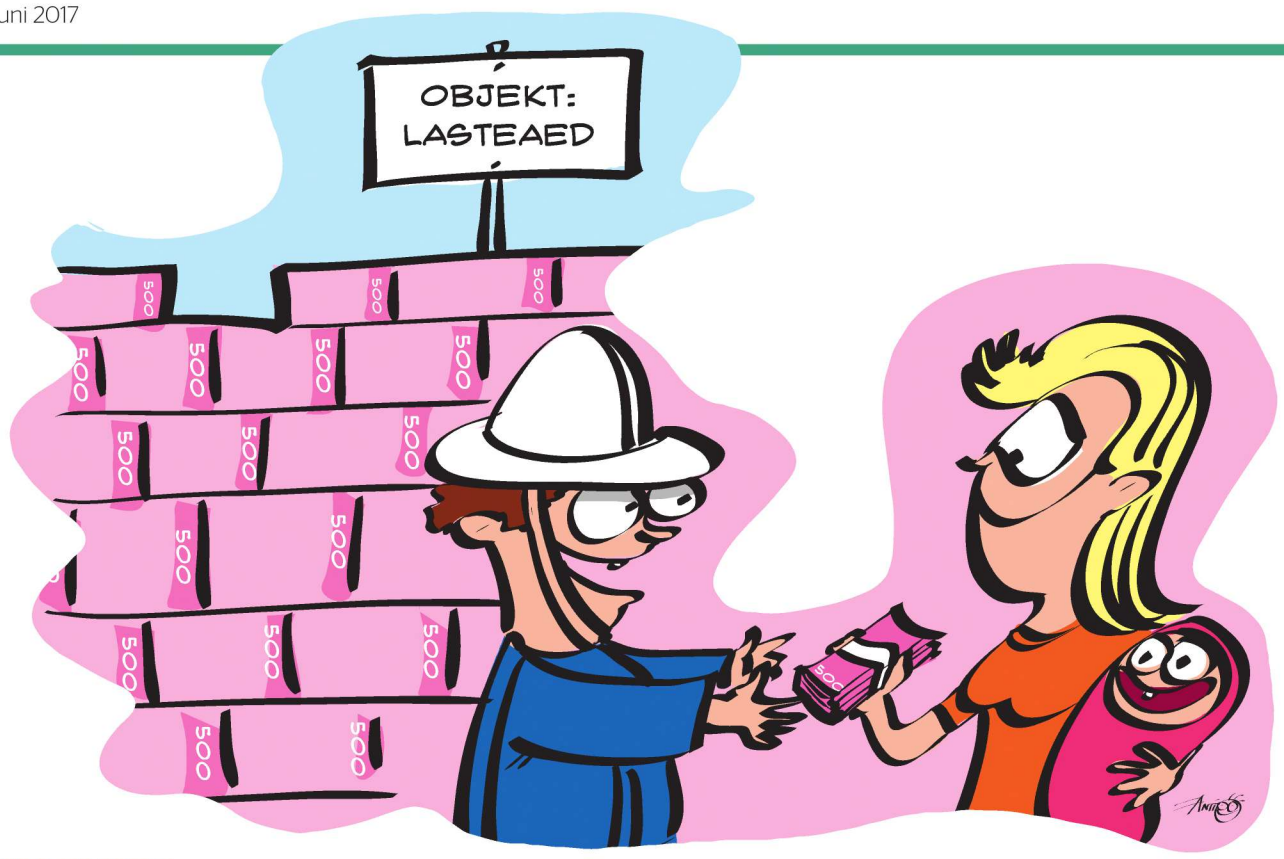

JUHTKIRI

Lõikaks kolmandiku vanemahüvitist maha

Tahate tõesti palgalõhet vähendada? Siis lühem vanemahüvitis, aga parem lapsehoiuteenus.

Sotsiaalministeerium kohendab vanemahüvitist paindlikumaks ja võrdsemaks, et pikk lapsehooldus emade tööelule takistuseks ei saaks ja nad ettevõtete juhtide seas kõrgemas hinnas oleks.

Kui see tõsiselt eesmärgiks võtta, soovitab Äripäev teha kahte asja: lühendada vanemahüvitise maksmise aega 18 kuu pealt 12-le, aga ülejäänud raha peab minema selleks, et vanematel oleks võimalus laps lasteaeda paigutada või mõistlikel tingimustel lapsehoidjat kasutada.

Töötamine pole enam karistatav

Praegu plaanitavate muudatuste sees mõte lubada lapsega kodus oleval vanemal hüvitises kaotamata töötada, kuni ta töötasu ei ületa poolteisekordset Eesti keskmist palka. Praegu jookseb see piir 1500 euro kandis. Tasu on küll limiteeritud, aga ütleme, et kuhugi tuli ju piir tõmmata.

See on hea lahendus lastega kodus olevatele emadele (95 protsendil juhtudest) ja isadele (ülejäänud 5 protsenti), kelle amet ja oskused võimaldavad piltlikult laps puusal palgatööd teha. Või kellel on, kuhu panna ka väiksem laps. Eesmärki hoida emad tööandjate radaril täidab see punkt samuti iga kell.

Ministeeriumi plaan on, et 18 kuud makstavat hüvitist võib lapsevanem välja võtta kolme aasta jooksul, kordamööda töötades ja kodus olles. See kõlab küll nagu unistus töötaja poolt vaadates, aga on kaugel sellest, et meeldida tööandjale. Peab ta ju olema valmis lühikese etteteatamise peale lapsevanemale asendaja leidma, kes on nõus peatselt jälle koha loovutama. Siit vaevalt plusspunkte oodata on.

Mida tooks aga see, kui vanemahüvitise maksmise pikkust kolmandiku võrra kärpida – 12 kuule? Esiteks muidugi suure protestilaine, sest luksusliku hüve piiramine ongi valus. Ja luksuslik see on, riigile läheb vanemahüvitiste süsteem aastas maksma 300 miljonit eurot ja summa kasvab igal aastal.

Paraku laste arvu kasvatajana see enam ei eriti tööta, nagu tõdes rahvastikuteadlane Ene-Margit Tiit juba viis aastat tagasi, emade karjääri peatab aga sellegipoolest. Ja juba siis nimetas Tiit ühe uue meetmena hea lastehoiu korraldamise.

Suur osa emasid-isasid läheb pärast hüvitise tähtaja möödumist tööle. See on lühema pausi järel lihtsam: tööelu on veel meeles, seadused-masinad-töötingimused pole nii palju muutunud, et õppimist tuleks A-st ja B-st peale hakata, kaastöötajad on suures osas samad. Tööle mineku kohustust muidugi pole, kes peab vajalikuks, saab olla lapsega kauem kodus.

Lasteaed tööle kui kellavärk

Riik omalt poolt peaks aga garanteerima hästi töötava lastehoiu. Arvestama peab, et hoidmist vajaks siis lisaks ka osa ühe aasta vanuseks saanud lapsi, olgu siis lastesõimes või toetatud lapsehoidjateenusega. Ja igaks juhuks Tallinna juhtidele eraldi, et nõmmekale Õismäel või kalamajalasele Lasnamäel antud koht ei ole OK.

Jah, lasteaedadega tegelevad omavalitsused, riik saab mõistliku lisaraha eest aga nõuda ka suuremat mahtu ja võrdsemat lapsehoiu kvaliteeti. Selleks ju haldusreform mõeldud oligi.

Nõustuda tuleb Siim Kallasega, et omas ajas oligi vanemahüvitis kõva sõna. Oli teistmoodi kui teistel ja täitis algul ka eesmärki: sünde tuli juurde ja eriti motiveeris see kõrgemapalgalisi.

LOE ÄRIPÄEVAST

Kaanelugu "Värske lapsevanem pääseb kiiremini tagasi tööle", tänases lehes lk 4–5

REPLIIK

Maksudes lõhnab silmakirjatsemise järgi

Riigi heaolu ja korrashoid ei sõltu suurt maksudest, vaid majandamise kultuurist.

OLEV REMSU
kirjanik

Need võivad olla nii kõrged nagu Rootsis või kaunis madalad nagu Uus-Meremaal, ikka on kõik suurepärane. Ja need võivad olla madalad, ning sellegipoolest on kõik untsus nagu Rumeenias.

Pigem otsustavad üldine majandamise kultuur ja maksude aus laekumine. Nõnda et maksude kallal rabistamise puhul haistan ma silmakirjatsemist. Aga ma olen humanitaar, tähendab, võin eksida.

Tegelikult õõnestavad meie riiki Arvo Sarapuu taolised tegelased tunduvalt rohkem kui pisivaled, mida harrastas Korb.

Keskerakond on olnud läbi ja lõhki sovetlik nähtus ning riiki varastades on nad käitunud ka sovetlikult. Tundub siiski, et Jüri Ratta juhtides on püütud uus kurss võtta, aga kardan, et taaka täis raske rong veereb kurvis kraavi.

Valitud hukkamõist

Mind häirib hoopis see, et kui mängus on kas või osaliselt rahvusküsimus, siis on teatud osa ühiskonna reaktsioon kaunis terav (nagu Mihhail Korbi puhul), kui aga seda ei ole, siis suhteliselt leige. Tegelikult õõnestavad meie riiki Arvo Sarapuu taolised tegelased tunduvalt rohkem kui pisivaled, mida harrastas Korb. Muidugi ei tohiks ka neid olla, ent ka üldsuse hinnang ärgu olgu ebaadekvaatne. Kus on Sarapuu-suguste üksmeelne hukkamõist? Seda pole, vahelejäämist peetakse nagu väikeseks tööõnnetuseks, mida tegijal ikka juhtub. Ja millest puhtaks peseb advokaat oma riugastega. Muidugi see maksab, kuid kokkuvõttes peaks olema nagu kasumis, kui võrrelda kõrvalepandut ja advokaadihonorare.

TÄNA VEEBIS

Kuidas äris ja kunstis läbi lüüa

Ettevõtja, investor ja kirjanik **Armin Kõomägi** räägib, kuidas lüüa läbi nii loomingus kui ka äris ning miks majandust ei peaks tagant upitama. Kõomägi esineb ka Eesti juhtival majanduskonverentsil Äriplaan 2018.

Äripäev eetris

▲ Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

26

aastat järjest on Austraalia majandus ainult kasvanud, mis on ka uus maailmarekord. Eile teatas Austraalia 1,7 protsendi suurusest esimese kvartali kasvust. See number jäi esialgsetele ootustele alla ja ka tulevikunägemus pole kuigi roosiline.

1352

IDEED

PIDUPÄEVA KORRALDAMISEKS

Pidupaev.ee

ANALÜÜS

Mis kiirendas Tallinna börsiindeksi tõusu?

Alates eelmisest aastast on Tallinna börsiindeks liikunud kiiremini kui ameeriklaste Standard & Poor's 500. Kiiret tõusu seletab mitu teooriat.

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee
Äripäev

Kui vaadata börsiettevõtete viimase kümne aasta käibeid ja kasumeid ja panna need jooksma ühes Tallinna börsiindeksiga, siis korrelatsiooni märgata pole. Kõige paremini käisid indeks ja kasumid ühte jalga enne viimast krahhi ja veidi pärast seda, kuid viimased paar aastat ei näi nende vahel otsest seost olevat. Aastatel 2013–2016 kasvasid börsiettevõtete kasumid igal aastal suurusjärgus kümne miljoni euro võrra, aga Tallinna börsiindeks näitas hoopis kerget langust.

Möödunud aastal ettevõtete puhaskasum langes, aga börsiindeks ei lasknud end sellest peatada ning rallis üle 1000 punkti piiri. Viimastel kuudel on see 1120 punkti piirimaile püsima jäänud, liikudes paar punktikest siia-sinna, tehes aeg-ajalt ekskursse 1130 punkti piirimaile, aga kaugemale pole ta viimastel kuudel kasvada tihanud.

Tegelikult näib paika pidavat börsihaide ütlus, et kui börs rallida tahab, siis ta rallib ega lase end sugugi ettevõtete tulemustest või väljavaadetest heidutada. Tallinna börsiindeksi puhul tuleb nentida, et selles on kõigest 14 ettevõtet, kuid lõviosa – 65 protsenti – indeksi kaalust annavad üksnes nelja ettevõtte aktsiad.

Ühe teooria järgi võib indeksi kiiremat liikumist seostada suurema hulga investorite turuletulekuga. Aina rohkematel investoritel on raha börsitehingute tegemiseks ning see võib kajastuda ka indeksis. Aktsiaraamatutest väljavõetud andmeid uurides võib öelda, et väga laias laastus on turuosalised investeerinud Tallinna börsi põhinimekirja aktsiatesse ligikaudu 1,7 miljardit eurot.

Enamiku summade taga on eri institutsioonid, kuid vähemalt tunde järgi näib, nagu muutuks investorite pink aasta-aastalt pikemaks. Kusjuures kõige rohkem raha, üle 200 miljoni euro, liigub Tallinna Vee, Olympic Entertainment Groupi, Tallinki ja LHV aktsiates.

Swedbanki Baltikumi aktsiaanalüüsi juht Marek Randma on skeptiline, kas see tees peab paika. Vähemalt ei saa faktidega praegu tõestada, kas börsile investeeriks rohkem või vähem investoreid. "Selle kohta ma konkreetseid andmeid ei leidnud. Eesti Pank tõi 2013. aasta andmete kohta välja, et Eesti leibkondade varadest 2,5% oli paigutatud muude finantsvarade, sealhulgas aktsiate alla, võrdluseks 50% varadest moodustas peamine elukoht. Tõenäoliselt 2017. aasta andmed näitaks, et muude varade osakaal on tõusnud, st ka aktsiatesse on rohkem raha paigutatud, kas siis otse või fondide kaudu," ütles Randma.

Oma panuse annavad dividendid

Nasdaq Tallinna meeskond teatas, et neil on küll oma mõtted, mis on kiire liikumise tekitanud, kuid kuna täpset arvestust ei peeta, siis kindlalt midagi väita nad ei saa.

LHV panga vanemanalüütik Joonas Joost pakkus välja aga oma teooria. Seda, et indeks kasvab kasumist kiiremini, võib tema hinnangul selgitada asjaolu, et viimastel aastatel on suurenenud aktsionäridele jaotatava kasumi osakaal.

Viimase kümne aasta kõige levinum

VÕRDLUS

Indeks liigub kiiremini kui börsifirmade kasumid

börsiettevõtete kogukasum ja kogudividendid mln eurodes, OMX Tallinn indeks aasta lõpus

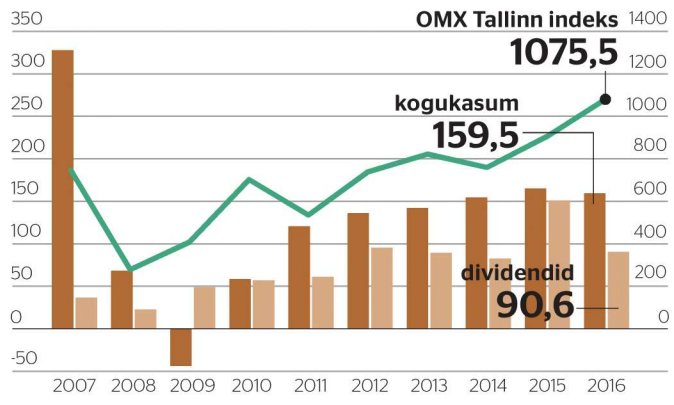

ALLIKAS: ÄRIPÄEV, TALLINNA BÖRS, BLOOMBERG

INDEKS

Tallinna börs kasvab viimastel aastatel S&P 500st kiiremini

muutus protsentides

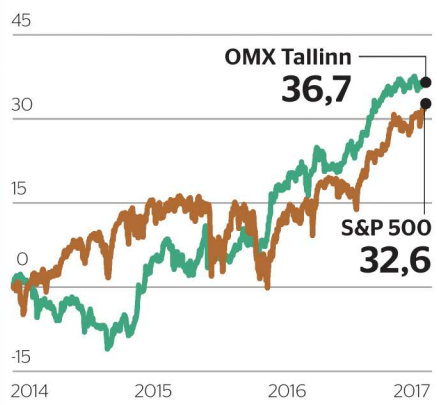

ALLIKAS: BLOOMBERG

Äripäeva Akadeemia

Läbirääkimiste psühholoogia

22.08.2017

Arno Baltin

329 € (km-ga 394,80 €)
Kehtib kuni 13.06.17
Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Kuidas mõista ja juhtida läbirääkimisi kõigi meeltega?

Info ja registreerimine: Aimi Kändmaa / tel: 667 0442 / e-post: aimi.kandmaa@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

Nasdaq Tallinna kontor Tartu maanteel. FOTO: ANDRAS KRALLA

trend Tallinna börsil on see, et aktsionäride vahel läheb jaotamisse veidi üle poole kasumist. Rekordaasta oli 2015 – kui toona teenisid kõik börsiettevõtted kokku 165 miljonit eurot kasumit, siis dividendidena jaotati laiali sellest ligi 90 protsenti. 2016. aasta määr oli teistsugune: siis langes kasum 159,5 miljonile eurole ning aktsionäride kukrusse kukub sellest tänavu 56 protsenti. Indeks tõusis aga mõlemal juhul tublisti – mõlemal aastal üle 100 punkti.

Dividendid hoiavad lippu kõrgel

Seda, et suhtarvud on läinud halvemaks ehk kasumid on kasvanud aktsia hinnast aeglasemalt, kinnitas ka Marek Randma. "Tõenäoliselt on kõrged dividendid hindasid tõepoolest toetanud ja on kasvanud ka ootused, et ettevõtted suudavad dividende kõrgel hoida," ütles Randma.

Investor Tõnn Talpsepp näeb liikumisi börsil filosoofilisemas valguses. "Börsil sõltuvad hinnad tulevikuootustest ehk kui palju suudavad ettevõtted raha teenida. Kui oodatakse positiivset keskkonda, siis muutuvad aktsiad kallimaks, vastupidisel juhul odavamaks. Selline kõikumine on pidev," ütles ta ja märkis, et vahel on investoritel grupina ootused õigustatud, vahel nad eksivad.

"Kas ja kellel oli õigus, selgub vaid ajaloole tagasi vaadates," lisas ta.

65%

Tallinna börsiindeksi kaalust annavad üksnes nelja ettevõtte aktsiad.

AKTSIATURG

Euroopa börsidel toimus väike Draghi-ralli

Euroopa aktsiad põrkasid eile kahepäevasest langusest tagasi ootuste peale, et Euroopa Keskpank kärbib neljapäeval oma värskes majandusprognoosis inflatsiooniootusi.

Euroopa Keskpanga juht Mario Draghi juhatab EKP rahapoliitika koosolekut sel nädalal Tallinnas.

Ühtlasi avaldatakse neljapäeval Euroopa Keskpanga värske majandusprognoos. Turgudel arvatakse, et madalam kütuse hind ajendab keskpanka inflatsiooniprognoosi kärpima.

Keskpäevaks oli Stoxx Europe 600 indeks kerkinud 0,5%. Tõusu vedasid pankade aktsiad. Allikate teatel prognoosib keskpank aastani 2019 märtsi prognoosiga võrreldes aeglasemat tarbijahindade kasvu, kirjutas agentuur Bloomberg.

"Uudiste peale Saksamaa võlakirjade hind ja aktsiad kohe tõusid," ütles Bloombergile maaklerfirma Ahorro Corp maakler Nacho Lopez. "See tähendab, et me võime Euroopa Keskpanga koosolekult oodata konservatiivsemat tooni."

> **Võime Euroopa Keskpanga koosolekult oodata konservatiivsemat tooni.**
>
> **maaklerfirma Ahorro Corp maakler Nacho Lopez**

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	1,05	1,05	1,55	1,55	1,65	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501

DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
IuteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

REKLAAM

LHV Varahaldus

06.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,56	1,70	3,91	3,95	4,77	697 808 908
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,76	1,11	2,47	3,29	4,06	86 063 692
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,71	-0,21	-0,26	1,81	2,48	63 940 234
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	2,96	2,14	4,86	4,53	5,65	119 869 395
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,20	-0,22	-0,17	1,78	2,62	20 590 607
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,65	1,65	3,21	2,90	6,44	6,03	6,90	9 267 370
LHV Pensionifond Indeks	0,69	0,69	0,69		2,37	-	-	-	5 347 835
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,70	0,70	0,70		5,05	-	-	-	945 875
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,76	1,76	1,76	8,62	1,13	3,36	3,97	7,03	4 690 417
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	1,97	-0,43	-0,54	0,52	1,73	539 254
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,06	11,17	11,17		-1,45	2,64	-9,39	8,14	11 455 292,36
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,33	10,44	10,44		10,17	20,94	6,31	7,04	4 176 711,63
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,60	6,67	6,67		10,17	20,94	6,31	7,04	-

Nordea Pensions Estonia

06.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,31	2,07	6,8	3,49	5,53	212 385 276,11
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,97	0,97	0,97	9,57	2,37	10,28	5,11	7,12	28 875 527,18
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	1,5	3,58	2,11	3,7	23 559 060,45
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,20	0,24	-0,02	1,62	2,12	13 099 625,08
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,53	1,56	1,54	12,76	2,84	13,8	6,61	9,5	10 825 152,20
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,81	3,56	1,07	3,09	2,81	3,65	2 368 736,38

Trigon Asset Management

06.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,78	20,48	20,08	6,45	5,21	13,14	14,83	12,49	1 459 916,28
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,49	33,64	32,99	11,80	18,31	34,74	7,56	14,25	115 884 932,06
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	22,96	23,77	23,31	22,12	-6,27	40,86	10,21	4,56	11 245 003,93

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee

Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäeva uudisveeb põllumeestele

Äripäev Põllumajandus.ee

Äripäev Nr 110 (5708) 8. juuni 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kas investeerin uude börsifirmasse?

Käisin külas Tallinna Sadamal, kes andis ülevaate ettevõtte börsile tulemise plaanidest.

Nimelt teatas Tallinna Sadama juhatuse esimees Valdo Kalm, et Tallinna börsil noteeritakse praeguse plaani kohaselt järgmise aasta mais 30 protsenti ettevõtte aktsiaid ning selleks emiteeritakse valitsuse soovil juurde vastav arv väärtpabereid ehk suurendatakse aktsiakapitali. Nii saab IPOga tegeleda Tallinna Sadam, olemasolevate väärtpaberite müümise teed minnes peaks seda aga korraldama riik.

"See on erastamise üks viise, mis sunnib meid senisest veelgi fokuseeritumalt oma ärivaldkondi defineerima ning selgemalt oma strateegiat ja tegevuskava läbi mõtlema," märkis Kalm. Tema sõnul aitab IPO tõsta ka nii Tallinna Sadama kui ka Eesti rahvusvahelist tuntust.

Aktsia just minule

Minu eas konservatiivse strateegiaga mees hindab osta ja hoia strateegiat ning seetõttu muutub mu meel alati rõõmsaks, kui leian oma kontolt järjekordse dividendimakse. Nii tõusid mu suunurgad ülespoole, kui Kalm teatas, et Tallinna Sadam plaanib hakata maksma head omanikutulu ning orienteerutakse dividendiaktsiaks saamisele.

Ka Tallinna Sadama finantsjuht Marko Raid kinnitas, et nende puhul ei saa rääkida mitmekordsest kasvust, vaid tegemist on väga kindla ja stabiilse ning pika ajalooga firmaga. "70 protsenti aktsiatest jääb riigi kätte ja riigil on samuti jätkuv huvi omanikutulu saada," kinnitas Raid.

Raid lisas seejuures, et riik võtab emissiooni edukuse ning lisaraha tekkimise korral oma osa ettevõttest ka mingis mahus välja. "Seda ei tehta kindlasti aktsiakapitali vähendamise kaudu, vaid eelmiste perioodide jaotamata kasumi arvel," teadis Tallinna Sadama finantsjuht.

Rohkem kui kaubaveoäri

Investorina pole Tallinna Sadama pärast põhjust muretseda ka seetõttu, et tegemist on väga erinevates valdkondades tegutseva ettevõttega, mis on abiks kindlasti riskide hajutamisel. Kalm tõi välja, et tulevase börsifirma suurim ärivaldkond on praegu reisijate vedu ning eelmine aasta teenindati 9,5 miljonit liini- ning 0,5 miljonit kruiisireisijat. Sellega ollakse Läänemerel Helsingi ja Stockholmi järel kolmandal kohal.

Suuruselt teine ärivaldkond on Tallinna Sadama jaoks aga kaubavedu ning Kalm tõdes, et konkurents selles segmendis on väga tihe. Sellegipoolest on suudetud kaubavood stabiliseerida ning väga palju loodetakse ka Rail Balticult ning LNG-terminali arendamiselt tulevikus.

Lisaks tegeleb Tallinna Sadam ka kinnisvaraga. Nii näiteks antakse väga pikaajaliste lepingutega üürile Muuga ja Paldiski kaubasadamate ümbruses olevaid tööstusparkide maid. Hoonestusõigust müüakse isegi 50–100 aastaks. Samuti arendatakse kinnisvara ka Vanasadama ümbruses. Viimaks tõi Kalm ärivaldkonnana välja veel laevanduse, mis teenindab praegu 2 miljonit reisijat aastas. Kuna äsja soetati neli uut laeva ning liinil on ka Regula, loodetakse selles segmendis kulud madalal hoida.

Lisaks elavdab Tallinna Sadama börsile tulek kohalikku väärtpaberiturgu ning mis seal salata, häid dividendiaktsiaid pole kunagi liiga palju. Sellegipoolest tahan lõpliku otsuse langetamiseks ära oodata konkreetsed IPO tingimused ning aktsia märkimishinna.

> **Tallinna Sadama börsile tulek elavdab kohalikku väärtpaberiturgu ja mis seal salata, häid dividendiaktsiaid pole kunagi liiga palju.**
> **investor Toomas**

TASUB TEADA

Tallinna Sadam börsile

Tallinna Sadam on huvitatud kolme tüüpi investoritest:
- **kohalikud väikeinvestorid;**
- **Balti riikide institutsionaalsed investorid** – huvi on näidanud juba mõned pensioni- ja investeerimisfondid;
- **rahvusvahelised fondid.**

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,36%

väärtus 281 473,40 eurot
49% aktsiad / **44%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Statoil	**1,91**
Lerøy Seafood	1,08
Baltic Horizon Fund	0,76
Apple	0,75
Olympic EG	0
Apranga	0
Microsoft	-0,07
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,10
Tallink	-0,53
Ryanair	**-0,88**

Viimased tehingud

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 eurot. Teenustasu oli 15,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

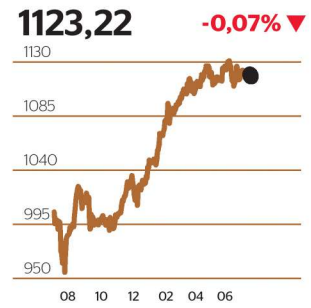

perioodi kõrgeim	1132,03
perioodi madalaim	955,95

TOORAINE

USA naftatootmine rühib rekordi poole

USA energiaministeerium andis märku, et tõenäoliselt kasvab Ühendriikide päevane naftatootmine järgmisel aastal 10 miljonile barrelile, mis on kõigi aegade rekord, vahendas CNBC.
Ministeeriumi energiainfo amet (EIA) prognoosib, et USA naftatootmine tõuseb järgmisel aastal ajaloolisele tasemele. Varasem rekord pärineb 1970. aastast, mil päevas toodeti keskmiselt 9,6 miljonit barrelit naftat.
"Ühendriikide puurimisaktiivsuse suurenemine, eriti Texases, on peamine põhjus, miks tootmine kasvab. Naftapuurtornide arv on viimase 12 kuu jooksul kahekordistunud," ütles organisatsiooni juht Howard Gruenspecht.
EIA prognoosib, et järgmine aasta on WTI toornafta keskmine hind 53,61 dollarit barreli kohta. Selle aasta hinnaprognoosi tõsteti umbes 10 sendi võrra.

PANE TÄHELE

Merko Ehitus pikendas Toomas Annuse volitusi, koos temaga on nõukogus ka Teet Roopalu ja Indrek Neivelt.

Hispaania panga päästmine. Banco Santander ostis kiratseva Banco Populari eilsel oksjonil ühe euroga.

H&Mi tabas topeltpauk. Rõivamüüja aktsia odavnes eile 3%, analüütikud kritiseerivad marginaali ja langetasid hinnasihi 150 Rootsi kroonile.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 07.06

USD

Nafta IPE, bbl	49,21
Nafta NYMEX, bbl	47,18
Mootoribensiin, t	532,25
Diislikütus, t	439,00
Kerge kütteõli, t	430,25
Masuut (1% väävel), t	311,25
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,982

Põllumajandus 07.06

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	128,00
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	410,60
Kakao NYBOT, USD/t	1987,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	140,10
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	353,25

Värvilised metallid 06.06

USD/t

Alumiinium LME	1917,5
Vask LME	5616
Plii LME	2091
Nikkel LME	8870
Tina LME	20150
Tsink LME	2485,5

Väärismetallid 07.06

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1294,17
Plaatina NYMEX	965,50
Pallaadium NYMEX	855,03
Hõbe COMEX	17,72

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,504	Singapuri dollar	SGD	1,555
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,872
Hiina jüaan	CNY	7,649	Šveitsi frank	CHF	1,085
Hongkongi dollar	HKD	8,775	Taani kroon	DKK	7,438
India ruupia	INR	72,584	Tai baat	THB	38,221
Jaapani jeen	JPY	123,120	Tšehhi kroon	CZK	26,336
Kanada dollar	CAD	1,517	Türgi liir	TRY	3,974
Korea won	KRW	1261,080	Ungari forint	HUF	307,660
Norra kroon	NOK	9,516	USA dollar	USD	1,126
Poola zlott	PLN	4,199			
Rumeenia leu	RON	4,566			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,7832

EUR/RUB ▼
63,6873

BÖRS

Tallinn 07.06

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,390	-1,42	695	17,3	4,9%	0,85	0,7%
Baltika	0,288	0,00	-	61,5	4,1%	2,53	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	0,00	5 549	9,2	9,1%	0,83	4,4%
Harju Elekter	4,190	0,48	22 278	2,6	48,3%	1,26	4,3%
LHV Group	9,570	-0,10	8 302	12,6	21,0%	2,64	1,6%
Merko Ehitus	9,280	0,54	4 906	26,9	5,0%	1,34	4,4%
Nordecon	1,330	0,76	15 099	14,1	8,9%	1,26	6,8%
Olympic EG	1,680	0,00	163 439	8,8	26,6%	2,34	6,0%
PRFoods	0,364	0,00	1 685	32,1	1,9%	0,62	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,830	-1,61	6 312	-	-2,7%	1,19	0,0%
Silvano FG	2,820	0,71	41 866	10,6	24,2%	2,57	3,5%
Skano Group	0,551	0,00	788	117,7	-23,0%	0,55	0,0%
Tallink Grupp	0,943	-0,53	75 063	14,3	5,4%	0,78	3,2%
Tallinna Vesi	13,000	0,78	33 972	13,6	20,1%	2,75	4,2%
Tln Kaubamaja	9,200	-0,11	8 232	14,6	15,4%	2,25	6,8%
Trigon PD	0,650	-6,34	33	138,8	-2,1%	1,22	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,320	0,76	3 950	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 07.06

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	6,24	-2,50	16,4	0,5	-
Latvijas Gaze	9,41	0,11	11,6	0,6	-
Olainfarm	10,50	0,00	14,8	1,6	-
SAF Tehnika	4,78	0,84	15,0	1,2	-

Helsingi 07.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,13	0,16	21,1	4,5	2,6
Citycon	2,39	2,49	15,9	0,9	6,1
Elisa Comm.	35,15	0,03	21,3	5,3	4,3
Finnair	5,72	1,96	-	0,9	-
Fortum	14,56	0,41	25,5	0,9	-
HKScan	3,24	0,31	-	0,5	4,9
Kesko	47,48	0,42	52,8	2,3	4,2
Neste Oil	34,95	0,52	-	2,3	3,7
Nokia	5,88	2,09	-	1,7	-
Olvi	30,78	-0,71	18,2	3,1	2,4
PKC Group	23,55	-0,08	36,18	3,6	-
Stockmann	7,32	0,00	-	0,5	-
Stora Enso	11,58	0,52	-	1,5	-
UPM Kymmene	25,57	0,35	-	1,7	3,7
YIT	7,62	0,46	-	1,7	2,9

Vilnius 07.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,6	0,00	-	2,6	6,2
Invalda	4,590	5,52	-	1,1	-
Linas Agro	0,634	-0,94	28,6	0,6	-
Panevezio Statybos	1,030	0,00	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,501	0,20	2,3	1,3	-
Snaige	0,310	0,00	-	0,6	-

Tallinna Vesi▲
+0,78%

Grindeks▼
-2,50%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**